

bservant ⁹

Jaargang 15, 27 oktober 1994

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-883174

Inhoud

pagina 4

Paarse plannen krijgen steeds meer gestalte ondanks fel verzet van hoger onderwijs.

pagina 5

Strafrechtdeskundigen klagen 'doorgeschooten' politiemethoden aan.

pagina 7

Vooruitgang in de kunst: dat kunst steeds mooier wordt valt te betwisten.

pagina 8-9

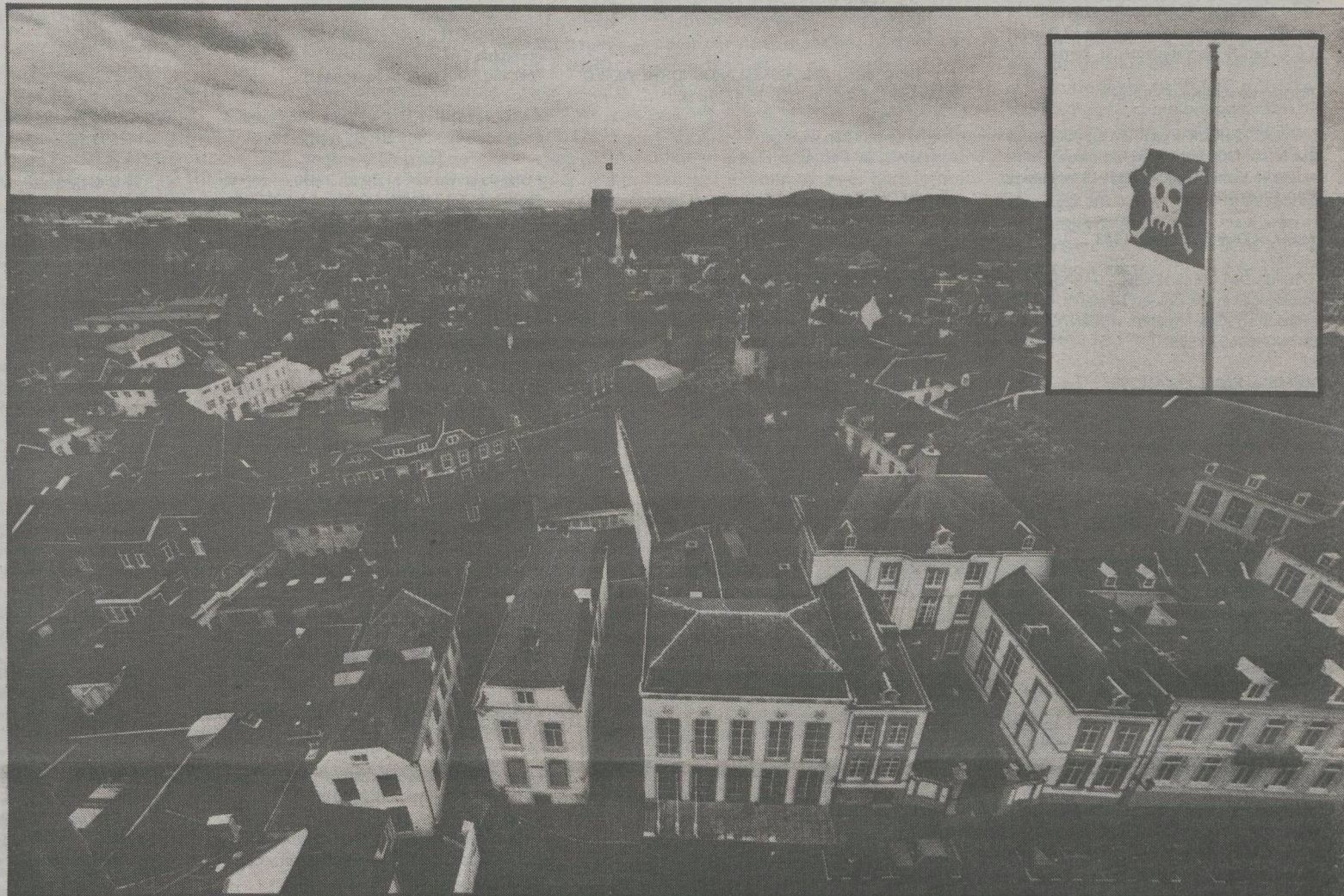
Afrikaanse belevenissen. Twee studenten leerden in Mali leven op z'n Westafrikaans.

pagina 10

Studeren met een vluchtelingenstatus. Ondanks alle mooie woorden trekt Nederland zich weinig aan van het lot van student-vluchtelingen.

pagina 16

Een merkwaardige tandarts die opkwam voor schrijvende vrienden.

Financiën ziet nóg meer rek in hoger onderwijs

Sluiting van medische faculteit opnieuw als bezuiniging geopperd

Bij hun speurtocht naar mogelijkheden om een half miljard of meer te bezuinigen op de kosten van het hoger onderwijs hebben ambtenaren van het ministerie van Financiën voorgesteld een van de kleinere medische faculteiten met bijbehorend academisch ziekenhuis te sluiten. De faculteiten die voor sluiting in aanmerking komen zijn in een nota, die is gedateerd op 25 augustus, met naam en toenaam genoemd: Nijmegen, Utrecht, Leiden en Maastricht.

In drie weken tijd hebben de ambtenaren van Financiën nog meer bezuinigingsmogelijkheden in het hoger onderwijs ontdekt dan op 3 augustus. Toen ging het nog om 500 miljoen gulden, op 25 augustus was de optelsom al gestegen tot bijna 600 miljoen. In het eerste stuk was Financiën vergeten dat het plan om een agentschap voor hoger onderwijs op te zetten is geschrapt. Dat brengt jaarlijks 80 miljoen op.

Het nu pas boven water gekomen stuk van 25 augustus bevat enkele interessante toelichtingen. Bij taakverdeling en concentratie aan universiteiten stelt Financiën voor om niet meer op elke zeven studenten een docent aan te stellen, maar op elke acht. Dat levert 200 miljoen gulden op. Wat de opheffing van studies betreft, noemt het

stuk slechts nog Geneeskunde als concreet voorbeeld. De ambtenaren van Financiën bepleiten bij deze studie de invoering van een 'vloer' van 1080 studenten. Eén van de kleinere faculteiten kan dan volgens de notitie worden opgeheven. De 'kleine' faculteiten hebben elk rond de 700 studenten. Financiën verdedigt de inmiddels zwaar bekritiseerde bezuiniging op promoties en publikaties met de opmerking dat „er nog weinig inzicht is in het maatschappelijk rendement van het onderzoek.”

De vertrouwelijke notitie van 25 augustus vormt de definitieve bijdrage van Financiën aan de discussie over de technische haalbaarheid om 500 miljoen gulden te bezuinigen in het hoger onderwijs. Onduidelijk is nog, wanneer de eerste conclusies van dit onderzoek openbaar worden gemaakt. Taakverdeling en concentratie (200 miljoen gulden), bezuinigen op overhead (80 miljoen, waarvan 20 in het hbo) en bekostiging van onderzoek (100 miljoen), en vermindering van het aantal studenten in het wetenschappelijk onderwijs (150 miljoen) vormen ook in dit laatste stuk de belangrijkste voorstellen.

Afgesproken is, dat het technisch onderzoek, dat door minister Ritzén is afgedwongen tijdens de onderhandelingen in het kabinet over de bezuinigingen, zich beperkt tot de genoemde opties. Wel wordt nog één optie voor „verdere efficiency-opbrengsten” in reserve gehouden, namelijk decentralisatie van bevoegdheden naar de universiteiten en hogescholen. Genoemd worden het bepalen van de

cursusduur, mogelijkheden om studenten te selecteren en verwijzen, en het toekennen van studiefinanciering door de universiteit of hogeschool. In de notitie van 3 augustus wijzen de auteurs er echter op dat dergelijke maatregelen op z'n vroegst in 1998 geld kunnen opleveren omdat er aparte wetten voor moeten worden gemaakt, of omdat de politieke discussie daarover veel tijd vergt.

Het is niet voor het eerst in het twintigjarige bestaan van de medische faculteit dat er wordt gesproken over sluiting van de jongste artsopleiding. Ook tijdens de TVC-operatie begin jaren tachtig werd van diverse zijden gepleit voor sluiting van de Maastrichtse faculteit. Dat die gedachte nu weer terugkomt, is voor de voorzitter van het college van bestuur dr. K. Dittrich „een reden te meer om aan te nemen dat de bezuinigingsmaatregelen voor het hoger onderwijs achter een bureau zijn bedacht door een boekhouder in het kwadraat, die er volstrekt geen benul van heeft wat dat soort maatregelen in de praktijk betekent.” Ook de andere opties - het verlagen van de staf/student-ratio en het bezuinigen op onderzoek - zegt Dittrich maar op een manier te kunnen begrijpen: „Als je op zoek bent naar een methode om de kwaliteit van het onderwijs verder uit te hollen moet je het zo aanpakken. Maar voor wie dat niet wil zijn deze plannen volstrekt irrealistisch en onuitvoerbaar.”

HOP, Pieter Evelein
Jacques Herraets

(zie ook pagina 4: reacties van onderwijs)

Een paarse piratenvlag (zie inzet rechtsboven) wappert sinds maandag vanaf de toren van het Oud Gouvernement boven de vesting Maastricht. Ook in andere steden is dat symbool overgenomen om te protesteren tegen de 'kaping' van het onderwijsbudget. Het Maastrichts Aktie Comité, dat alle mogelijke studentenorganisaties vertegenwoordigt, heeft deze dagen nog meer protestacties in petto: vanavond om acht uur vertrekt een fakkeloptocht vanaf de kiosk op het Vrijthof naar de diverse onderwijsgebouwen in de stad. De tocht eindigt in de vergaderzaal van de universiteitsraad, waar de vlag wordt aangeboden aan de raad en het college van bestuur. Vrijdag om vier uur wordt op het station van Maastricht een OV-monument onthuld. (foto Nelis Tutkey)

Worldneth in gevaar

Worldneth, het taleninstituut dat door de universiteit en de Hogeschool Maastricht is opgericht, loopt de kans te moeten sluiten. Dat althans zou de consequentie kunnen zijn als het adviesbureau Twijnstra Gudde negatieve conclusies trekt over de levensvatbaarheid van het instituut. Het bureau, dat is ingehuurd door de RL en de Hogeschool, zal volgende maand een oordeel vellen over de marktpositie van Worldneth. Direct daaraan gekoppeld is de vraag of die positie zo sterk is - of gemaakt kan worden - dat het kan overleven. Worldneth is vanaf het begin in 1989 tot dit jaar gesubsidieerd geweest door verschillende ministeries, de provincie en de gemeente, maar moet met ingang van 1994 gaan draaien op de inkomsten uit cursussen. Het volume daarvan is echter relatief gering, zegt de voorzitter van het stichtingsbestuur, dr. G. Majoor, zodat er tekorten zijn ontstaan. Bovendien kampt men met een zware financiële erfenis uit het verleden. Men heeft bij de start in 1989 overtollig personeel van de Vertalersopleiding (die inmiddels is ingelijfd door de Hogeschool) ingezet, waarvan de loonkosten dienden te worden teruggestort. Op dit moment belooft de schuld aan de Hogeschool ongeveer vier ton. Twijnstra Gudde is gevraagd om niet alleen naar de financiële problematiek te kijken, maar om tevens organisatie en management door te lichten. Volgens collegevoorzitter Gijsen van de Hogeschool is het denkbaar dat daar een deel van de oorzaak ligt. Directeur Van Berlo en bestuursvoorzitter Majoor zien intussen wel mogelijkheden voor voortzetting van de activiteiten. Majoor: „Als de internationaliseringsplannen van de rector doorgaan en de hele instelling tweetalig wordt, is er werk genoeg.”

Wammes Bos

Doctorstitel voortaan ook voor universitair docent verplicht

Elke wetenschappelijke functie op zichzelf een eindfunctie, alle universitair docenten voortaan gepromoveerd, pure 'onderwijs-carrières' aan de universiteit worden ontmoedigd. Dat zijn een paar van de opvallendste elementen van een nieuwe nota van het college van bestuur over de inschaling en bevordering van het wetenschappelijk personeel.

De nota is een poging de wildgroei aan uiteenlopend facultair beleid in te dammen en duidelijk te maken welke eisen er in de toekomst aan wetenschappelijk personeel onder het niveau van hoogleraar gesteld gaan worden. De landelijke regelgeving op dit terrein is sinds januari 1993 vervallen, zodat het college, als formele werkgever, nu eigen richtlijnen vast kan stellen.

Uitgangspunt van de notitie 'Richtlijnen aanstelling, inschaling en bevordering wetenschappelijk personeel' is dat elk lid van de wetenschappelijke staf, in overeenstemming met de 'universitaire kerntaken', in principe zowel aan onderwijs als aan onderzoek zal moeten doen, bij voorkeur in een evenwichtige verdeling. Slechts bij uitzondering zal het in de toekomst mogelijk zijn dat mensen zich exclusief op het een of het ander richten. Daarmee wordt de pas afgesneden aan het fenomeen van de 'onderwijs-carrière', oftewel, iets minder eerbiedig, van de lesboer. Voorzover die nog voor zal komen zal de betrokkene (de functie is die van docent, het voorvoegsel 'toegevoegd' verdwijnt) nooit een hogere salarisschaal kunnen bereiken dan nummer twaalf. En dan moet men in de schalen elf en twaalf wel gepromoveerd zijn. Is dat niet het geval, dan rest slechts schaal tien en een tijdelijke aanstelling. Noviteit is dan wel dat er een minimum- en een maximumtermijn van kracht is, van respectievelijk een en twee jaar.

Onderzoekers

Voor de functie van onderzoeker geldt een soortgelijk regime. Daar gaat het om post-docs en derde-geldstroomonderzoekers. De eis dat men gepromoveerd moet zijn zal voor hen in de juniorschaal tien niet gelden; dat lot delen zij dus met de aio's en de docenten. Voor schaal elf en twaalf

moet de titel wel binnen zijn. Onderzoekers kunnen vervolgens een paar treden hoger klimmen dan docenten. Voor hen is de functie van hoofdonderzoeker voorzien, die de schalen 13 en 14 omvat.

Promotie-eis strenger

Voor de reguliere wetenschapper, de universitair docent, zal er ook het een en ander veranderen. Anders dan wat tegenwoordig courant is, zal de eis dat men een dissertatie achter de rug heeft, strenger worden gehanteerd. Volgens de nota zal er geen UD meer worden benoemd in schaal 10 zonder een doctorstitel. Op zichzelf is dit niet nieuw, want ook de tot voor kort geldende landelijke regeling kende dit voorschrift. In de afgelopen jaren is daar echter massaal de hand mee gelicht. De nieuwe gestrengheid wordt echter niet onverkort doorgedreven. Een kleine ontsnappingsmarge in de vorm van een tijdelijk dienstverband voor UD-ers zonder dr-titel blijft mogelijk. Maar een vaste aanstelling kan men dan vergeten. Bij schaal 11 zal zelfs elke ontsnappingsmogelijkheid worden uitgesloten; daar geldt de promotie-eis onverkort.

Blijft het probleem dat op dit moment niet elk lid van de vaste wetenschappelijke staf in deze instelling is gepromoveerd. Voor hen zal een overgangsregeling gelden. Lukt het hen om binnen maximaal vier jaar alsnog te promoveren, dan is er niets aan de hand. Mocht dat echter niet mogelijk blijken, dan zal hun functie worden omgezet in een docentfunctie. Weliswaar hoort daar een bezoldiging volgens schaal tien bij, maar omdat medewerkers niet in salaris teruggezet kunnen worden blijft men hetzelfde verdienen als nu. Salarisverhoging zit er dan evenwel niet meer in.

Open procedure

Ook de wijze waarop het wetenschappelijk personeel wordt aangetrokken, zal veranderen. Worden tot op heden eigenlijk alleen aio's, hoofddocenten (UHD's) en hoogleraren door middel van een open procedure (waarbij dus ook buiten de instelling geadverteerd wordt) gewonnen, in de toekomst zal dat voor bijna alle categorieën gelden. Alleen voor de functies van onderzoeker en docent in schaal tien en elf moet eerst intern naar kandidaten worden gezocht.

De gewenste open sollicitatieprocedure voor nagenoeg alle wetenschappelijke functies houdt verband met een rode draad in het voorstel van het

college. Men gaat er namelijk van uit dat elke functie op zichzelf een eindfunctie is. Carrière kan gemaakt worden binnen de schalen die aan die functie zijn toebedeeld. Automatische bevordering naar hogere functies is dus uit den boze. Een UD wordt niet automatisch na een aantal jaren trouwe dienst UHD, en die laatste weer niet zomaar hoogleraar. Het college houdt dus vast aan het formatiebeginsel: er zijn vaste aantallen UD- en UHD-plaatsen, en doorstroming kan alleen dan plaatsvinden als er iemand weggaat of als er formatie blijkt. Dit in tegenstelling tot het carrièrebeginsel, dat een vloeiende lijn van laag naar hoog veronderstelt. Merkwaardig genoeg heeft het college dat beginsel overigens weer wel van toepassing verklaard als het om hoogleraren gaat. Voor die groep heeft het in een recente notitie juist uitdrukkelijk afscheid genomen van het formatiebeginsel, onder andere met het argument dat het in de praktijk toch niet wordt gerespecteerd.

De eerste reacties van enkele faculteiten op dit laatste collegevoorstel zijn gemengd. Vooral medezeggenschapscommissies lijken er niets voor te voelen om hoogleraren A na enige tijd zonder al te veel plichtplegingen de (duurdere) B-status te verlenen. De MC van de rechtenfaculteit heeft zich al expliciet in deze zin uitgelaten. Het bestuur van cultuurwetenschappen deelt die visie, maar het bestuur van de rechtenfaculteit juist weer niet. Het collegevoorstel met betrekking tot het lagere wetenschappelijk personeel ontmoet in eerste instantie minder weerstand. De uitgangspunten worden min of meer onderschreven, hier en daar bepleit men echter de mogelijkheid om uitzonderingen toe te laten. Zo is bij de economische faculteit onlangs uitdrukkelijk vastgelegd dat vakgroepen juist wel het carrièrebeginsel kunnen doen gelden. Mits een vakgroep er geld voor heeft kan men voor vijf jaar iemand een hogere post geven; hoogleraar in plaats van UHD, of UHD in plaats van

UD. Het gaat dan om douceurtjes voor mensen wier werk voor de faculteit van eminent belang is, of die anders naar beter betaalde banen buiten de instelling vertrekken.

Of de faculteit deze regeling overleefd zal kunnen houden is nog onduidelijk; dat hangt af van de mate waarin het college in de toekomst aan zijn eigen richtlijnen wil vasthouden.

Verder komen er ook tegenwerpingen van de zijde der juristen en medici. Hun bezwaar geldt het ontbreken van de mogelijkheid om docenten die niets anders doen dan lesgeven, hoog in te schalen. Het bezwaar stamt uit de specifieke situatie dat beide faculteiten deskundige professionals parttime inhuren: met name advocaten en huisartsen. Voor hen zou de eis dat men gepromoveerd dient te zijn om boven schaal tien gehonoreerd te kunnen worden, moeten vervallen, vinden deze faculteiten.

Wammes Bos

Nieuwe promotiefilm juridische faculteit

Niet te flitsend of te snel, maar zeker ook niet te braaf of te saai. De nieuwe promotiefilm 'Rechten studeren in Maastricht', het nieuwe facultaire wapen in de strijd om de eerstejaars, geeft een realistisch beeld van de rechtenstudent in Maastricht. Dit ondanks dat een van de hoofdrolspelers op weg naar de Zwingelput een extra rondje langs het Onze Lieve Vrouweplein fietst - de terrasjes moesten immers ook goed in beeld komen -, en haar fiets wat onverschillig tegen de muur van de Nieuwenhof laat vallen. De bordjes 'verboden fietsen te plaatsen' totaal negerend. De achttien minuten durende film moest, zo luidde de opdracht, een soort documentaire worden. En dat is, zo bleek afgelopen woensdag tijdens de voorvertoning, de tv-journalist Steven de Winter (bekend van Diogenes, Lopende Zaken en Kenmerk) heel aardig gelukt. Hij laat zijn twee hoofdrolspelers, ook in werkelijkheid studierend aan de juridische faculteit, fietsen door Maastricht, deelnemen aan een onderwijsgroep, advocaat spelen in de oefenrechtbank en op een terrasje praten met oud-studenten. Dit alles begeleid door speciaal

Ade Borsje en Ilse van Hartevelde, de hoofdrolspelers in de promotiefilm 'Rechten studeren in Maastricht' (foto Nelis Tutkey)

gecomponeerde muziek van Henk Hofstede van The Nits. Aan al deze grote namen hangt natuurlijk wel een prijskaartje. De eindafrekening moet nog komen, maar voorlichtster Jeanine Schreurs schat dat de totale kosten veertigduizend gulden zullen bedragen.

De film is het nieuwe facultaire wapen in de strijd om eerstejaars. Hij moet vwo-ers naar Maastricht lokken en is op de voorlichtingsdagen van de RL en, zij het op verzoek, op middelbare scholen te zien.

Riki Janssen

Hoger onderwijs moet zich wat inschikkelijker tonen

Laiend zijn de universiteiten en hogescholen over de 'ridicule' ideeën van het ministerie van financiën hoe te bezuinigen op het hoger onderwijs. Maar ridicul of niet - politici willen er wel over praten. Het hoger onderwijs moet zich dat aantrekken. Als argumenten noch emoties effect sorteren, wordt het tijd voor andere middelen. Beter iets toegeven dan halsstarrig weigeren en zo elke invloed prijsgeven.

Toegegeven: de universiteiten en hogescholen verkeren in een lastige positie. Als een kabinet in zijn regeringsverklaring beweert dat er moet worden geïnvesteerd in de kennisinfrastructuur, heb je alle recht om boos te zijn als er desondanks op het hoger onderwijs wordt bezuinigd. Om te schelden op premier Kok, die dat bedrag er eigenhandig heeft doorgedrukt. Op de coalitiepartners die daar, morrend of niet, mee hebben ingestemd terwille van het eerste paarse kabinet. Maar: het feit ligt er. Ook al wordt er nu een technisch onderzoek uitgevoerd, ook al zegt minister Ritzen dat het half miljard onhaalbaar is: het is onverstandig om te blijven roepen dat er écht niets meer af kan. „Als Financiën praat over 500 miljoen gulden, wordt dat

uiteraard nooit tot nul gereduceerd”, bevestigt PvdA-kamerlid Van Gelder. De instellingen moeten niet onderschatten hoe er in de Tweede Kamer over hen wordt gedacht. VVD en D66 beweren consequent dat studies kunnen worden samengevoegd. Tweehonderd studenten Sterrenkunde op vier verschillende plaatsen; is dat niet een verspilling van docenten, laboratoria en bibliotheken? De PvdA is wat voorzichtiger, maar acht de vraag legitiem. En zelfs het CDA „ziet nog wel wat mogelijkheden.” Dat moet het hoger onderwijs aan het denken zetten. Hoe komt het dat de meningen van politici en onderwijs zo ver uit elkaar lopen? Weten politici niet waar ze het over hebben? Hun conclusies lijken nog wel eens snel getrokken. Daarbij speelt echter ook het imago van de universiteiten een rol. Het beeld is dat zij bij eerdere taakverdelingsoperaties (SKG en TVC) maximaal obstructie hebben gepleegd. De vanzelfsprekendheid waarmee zij ook nu weer elke korting afwijzen wordt daardoor als zeer irritant ervaren. En toevallig verschijnt dan ook nog een rapport dat volgens de dagbladen concludeert dat het hoger onderwijs misschien wel voor honderden miljoenen efficiënter

kan. Een feitelijk onjuiste weergave, want het rapport doet slechts zeer voorzichtige uitspraken. Maar de toon is gezet. Een vette kop in de krant blijft makkelijk hangen. Het vreemde is, dat de belangenverenigingen van de universiteiten en hogescholen, de VSNU en HBO-Raad, tegen de klippen op blijven huilen. Dat begon al voor de verkiezingen en heeft niets tastbaars opgeleverd. Na verschillende lobby-rondes in de Tweede Kamer en de verspreiding van een speciaal pamflet, zijn de universiteiten met lege handen achtergebleven. De hogescholen zijn er nauwelijks beter aan toe. In de notitie van Financiën krijgen zij iets minder klappen. Maar toch moet ook het hbo er aan geloven. Dezer dagen bestoken VSNU en HBO-Raad de Tweede Kamer en de medewerkers aan het technisch onderzoek naar de bezuinigingen andermaal met informatie. Gezien de falende aanpak in het verleden zou het goed zijn als zij daarbij elke vorm van hoogdravendheid laten varen, en het probleem genuanceerder benaderen. Nul gulden is een gepasseerd station.

HOP, Pieter Evelein

Eensgezinde woede over 'schandalige' notitie Financiën

Bestuurders van universiteiten en hogescholen hebben woedend gereageerd op de voorstellen van het ministerie van financiën voor bezuinigingen in het hoger onderwijs. Het stuk mist volgens hen elke grond om opheffing van studies of bezuinigingen op de overhead en onderzoek te rechtvaardigen. De regeringsfracties in de

Tweede Kamer denken daar heel anders over.

Volgens ambtenaren van Financiën kunnen vooral bij de universiteiten een aantal opleidingen worden samengevoegd. Zo kunnen de vier opleidingen Sterrenkunde opgaan in één vestiging. In Leiden zouden de moderne westerse talen kunnen verdwijnen. Voorts wordt de opheffing van een medische faculteit genoemd, en mogelijk een juridische. In het hbo is volgens Financiën minder, maar toch ook enige taakverdeling en concentratie denkbaar.

„Sterrenkunde bij elkaar stoppen? Wereldberoemde opleidingen met elk een eigen specialisme? Hoe dūf je zoiets voor te stellen?” De Utrechtse collegevoorzitter dr. J.G. Veldhuis is woest op de auteurs van de notitie. Ook de opheffing van de studies westerse talen in Leiden noemt hij een „ridicूल” idee. „Zulke studies horen thuis bij een klassieke universiteit. Die heeft altijd een breed aanbod.” Het beste bewijs dat de notitie uit louter „kretologie” bestaat, is volgens Veldhuis de uitspraak dat er te veel wordt gepromoveerd en gepubliceerd. „Het groeitempo kan minder temeer daar er nog weinig inzicht is in het maatschappelijk rendement van het onderzoek”, vermeldt een latere notitie, die eind augustus verscheen, drie weken

na het stuk dat vorige week uitlekte. „Minder publiceren, dat is een got-spe!”, roept Veldhuis uit. De overheid heeft universiteiten juist gestimuleerd om meer te publiceren en het aantal promoties op te voeren.

Onbenul

Elders in de universitaire wereld zijn soortgelijke geluiden te horen. Unaniem bestaat grote verbazing over het „onbenul” van Financiën. Ook bestuurders in het hbo zijn des duivels. Voorzitter S.M. Korteweg van de hogeschool van Amsterdam vat het stuk samen als „onzin”. „De auteurs weten niet wat er in het hoger onderwijs aan de hand is.” Na het grote aantal fusies in het hbo ziet Korteweg nauwelijks mogelijkheden voor nieuwe samenvoegingen. „Ik verwacht wel iets bij de lerarenopleidingen. Daar wordt verlies geleden.” De HBO-Raad wijst erop dat onlangs de sectoren economie en techniek op eigen initiatief reeds in het aanbod hebben gesneden. Vier jaar geleden gebeurde dat bij de sociaal-agogische opleidingen. „Wij bekijken voortdurend of het onderwijs doelmatiger kan”, aldus een woordvoerder.

Volgens Financiën kan het hbo op termijn 20 miljoen gulden bezuinigen op niet-onderwijzend personeel (overhead), ofwel 400 mensen. Een „schandalige” opvatting, meent drs. M.J. Kronemeijer, lid van het college van bestuur van de Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen (13000 studenten). „Bij ons zouden er dan 25 mensen weg moeten. Dat is onmogelijk. De overheid delegeert steeds meer taken aan de hogescholen, en er komen er steeds weer nieuwe bij, zoals de registratie van het studietempo van studenten. Daar kunnen we niet onderuit. Als we moeten bezuinigen, kan dat alleen door docenten te ontslaan. Dan gaan we snijden in het onderwijs, dat geef ik u op een briefje.” Kronemeijer noemt de sommen van Financiën „bedrijfseconomie van de koude grond.” „De ambtenaren

hebben gezocht naar een legitimatie die er niet is.”

Spuigaten

In de Tweede Kamer zijn de reacties lang niet zo negatief. Bezuinigen op overhead is „stellig mogelijk”, meent PvdA-kamerlid W. van Gelder. „Individuele leden van universiteitsbesturen zeggen me zelf dat het de spuigaten uit loopt met de niet-onderwijzende staf.” Van Gelder vindt het niet onlogisch dat de ambtenaren van Financiën suggesties hebben gedaan voor opheffing en samenvoeging van opleidingen, al is dat op een „nogal boekhoudkundige wijze” gebeurd. „Of je het nu hebt over Sterrenkunde, Rechten of Duits: het is verstandig om eens na te gaan wat de strategische waarde is van elke opleiding, in een

tijd dat iedereen praat over 'core business'. Moet een studie de breedte in, of juist de diepte? De verdeling van activiteiten over de universiteiten is grotendeels historisch bepaald. Misschien moet dat wel worden herzien.” De andere twee 'paarse' coalitiepartners, VVD en D66, hebben in een eerder stadium al laten weten dat de verdeling van opleidingen in het hoger onderwijs wat hen betreft aan heroverweging toe is. VVD-kamerlid M. de Vries acht het denkbaar dat studies hun onderwijs in de eerste fase bundelen. Onderzoek kan dan op meerdere plaatsen worden gehandhaafd, zodat wederzijdse 'bevruchting' mogelijk blijft. Het verplicht stellen van een minimum aantal studenten noemt zij een „aardige gedachte”, maar niet ongevaarlijk. Mogelijk lokken studies die het hardst campag-

ne voeren voldoende studenten naar zich toe, en leggen kwalitatief betere studies het loodje. J. Jorritsma (D66) ondersteunt een verplichte 'vloer' in het aantal studenten. Bij studies met een bijzondere culturele waarde, zoals de kleine letteren, kan dat minimum heel laag liggen, aldus Jorritsma. Vanuit de oppositie klinken afkeurende geluiden. A. Lansink (CDA) denkt dat nog wel „iets” mogelijk is op het gebied van taakverdeling en concentratie, en bij de overhead. „Alleen lang niet zoveel als de notitie veronderstelt.” M. Rabbat (Groen Links) bestrijdt dat het hoger onderwijs geld verspilt aan ondoelmatig onderwijs. „Financiën heeft maatregelen bedacht om op een bepaalde opbrengst uit te komen. Naar de inhoud is niet gekeken.”

HOP, Pieter Evelein

RL moet een miljoen bezuinigen

Volgens financieel specialisten van de Rijksuniversiteit Limburg worden de bezuinigingen op het hoger onderwijs, zoals voorgenomen in het regeerakkoord, toch in hun volle omvang doorgevoerd. De RL zou dan volgend jaar een miljoen moeten bezuinigen.

Het regeerakkoord bepaalt dat het hoger onderwijs volgend jaar 80 miljoen moet inleveren, oplopend tot 500 miljoen in 1998. Van die 80 miljoen staat vast dat 35 miljoen bezuinigd gaat worden. Voor de RL betekent dit een korting van 0,7 miljoen op de overheidsbijdrage (eerste geldstroom).

Het restant van het bezuinigingsvoornemen voor volgend jaar - 45 miljoen - is nog niet ingevuld. Maar volgens ir.

T. Wessels, die namens de RL in VSNU-verband financieel overleg voert met ambtenaren van het ministerie van OC & W, is het vrijwel zeker dat ook dat bedrag volgend jaar, door een korting op de eerste geldstroom, over alle instellingen van het hoger onderwijs uitgesmeerd gaat worden: „Toen wij vroegen wat er met de rest van de bezuinigingen ging gebeuren was het antwoord van onderwijs heel eenvoudig: 'Reken er maar op dat het er aan komt.'” Bij het ministerie van onderwijs wil niemand hierop reageren. Officieel staat het bedrag van 45 miljoen nog altijd 'pro memorie' op de Zoetermeerse bezuinigingslijst. Een werkgroep van onder andere ambtenaren van de ministeries van onderwijs en financiën buigt zich over mogelijke voorstellen. Vorige week lekte een rapport uit waarin geopperd werd het hoger onderwijs te reorganiseren, bijvoorbeeld door bepaalde studies op te heffen of samen te voegen. Dat zou betekenen dat niet automatisch

alle instellingen naar rato moeten inleveren. Maar zolang niets vaststaat houden de Maastrichtse rekenaars vast aan hun sombere voorspellingen, zegt Wessels.

Als er daadwerkelijk volgend jaar 80 miljoen bezuinigd gaat worden, zal de RL ongeveer 1,7 miljoen moeten inleveren. Tegelijkertijd gaat de Maastrichtse universiteit er 0,7 miljoen op vooruit omdat haar studentenaantallen zijn gestegen. In totaal zou dus een miljoen bezuinigd moeten worden. Het college van bestuur waar schuwt in zijn brief de faculteiten en algemene diensten om hun begrotingen, die al klaar zijn, zuiniger uit te voeren dan gepland. Volgens een bijgeleverde rekenom zullen de klappen het hardst vallen bij de diensten en de faculteiten economie en geneeskunde. Zij krijgen in het doemscenario volgend jaar ieder ruim twee ton minder dan begroot.

Wim Ortjens

Gaat dat zien!

Heeft u het ook opgemerkt? Er is een trend aan de gang in de film. Hoe nieuw die is, is misschien zeer de vraag, maar vast staat dat er op het moment niets zo hip is als een film die spettert van seks & geweld, bij voorkeur in de gecombineerde vorm van seksueel geweld. En dan heb ik het natuurlijk niet over die chemische afvalberg van B en C films waar onze commerciële omroepen ons gnuivend op trakteren. De al veel becommentarieerde mode rond seriemoordenaars kan u onmogelijk ontgaan zijn.

Ik bedoel dan ook dat wat doorgaat voor serieuze, goede, zelfs alternatieve en kunstzinnige Cinema. Het soort dat sterretjes krijgt van de NRC-recensenten zeg maar, van „C'est arrivé près de chez vous”, en „Naked”, tot Oliver Stone's „Natural Born Killers”, en Ian Kerkhofs „Ten Monologues From the Lives of Serial Killers.” Films waarvan de makers (raar maar waar, allemaal mannen) vaak een imago aangemeten krijgen van interessant, „tegendraads” filmer, die met verfrissend enthousiasme portretten de bioscoop in slingert van al even verfrissende, fascinerende sadisten, neuroten en psychoten. Het lijkt bijna een conditio sine qua non voor een film die „gedurfd” en „vernieuwend” wil zijn: seriële dood en verderf, maar vooral minstens een zo weinig mogelijk verbluffende, uitgebreide verkrachtingsscène erin, en de film is goed voor veel aandacht, controverse, lofuitingen en een rondje door Nederlands filmbuizen („voor de betere film”).

Ik vermoed zelfs het bestaan van een geheime handleiding voor jonge filmmakers („Hoe vestig ik mij als jonge hond”). Daarin staat volgens mij verder onder meer zoiets: „Wees gerust, u bedient zich niet van de aloude publieksbehoefte aan verboden opwinding en horror, nee, u confronteert. U

laat de kijker geschokt en in verwarring achter, zodat deze zich gedwongen ziet zich vragen te stellen over de slechte wereld, zichzelf, de kijkervaring, en de relatie daartussen. Mochten er onverhoopt stemmen opgaan die u beschuldigen van hypocrisie en meedrijven op dezelfde foute sensatiezucht die u kritisch zegt te hebben willen filmen, laat dan de naam Bataille vallen, of verwijst naar het thema van de perverserende werking van de media, en U zit weer geheild. Ook een goede: wijs er op, met een gesofisticeerde blik in de ogen, dat het in het huidige postmoderne tijdsgewricht onmogelijk is om in achterhaalde politieke termen stelling te nemen ten aanzien van uw thematiek, en dat politieke correctheid U verveelt.”

(Nog zoiets. Waar komt toch iedere keer dat lacherige, cynisch veelede toontje vandaan zodra het over 'politieke correctheid' gaat? Je hoort het wel eens bij mensen die, omdat zij toch aardig zijn tegen hun vriendin, en haar meestal wel serieus nemen, menen dat feminisme dus toch wel passe is, of van die types die, omdat ze het allemaal toch al wel eens gehoord hebben, menen dat seksistische grappen toch al lang weer hardstikke leuk zijn. Alsof we al een lange, lange tijd achter de rug hebben waarin seks (lees: een blote vrouw) niet meer geëxploiteerd werd voor het verkopen van shampoo, omroepidmaatschappen, en bioscoopkaartjes, een tijd waarin Blijf-van-m'n-Lijf-huizen gesloten konden worden wegens gebrek aan klandizie, om maar eens wat te noemen. Alsof we al drie eeuwen in een zo paradijselijke wereld, vrij van uitsluiting, of racistisch en ander akelig geweld leven, dat het onderhand saai begint te worden.)

Mocht u zich wel eens aan dergelijke films en hun positieve

kritieken ergeren, dan heeft u waarschijnlijk last van een gebrek aan zin voor ironie (bandig woord), te weinig oog voor cinematografische kwaliteiten als beeldrijm, citatie, cameravoering, alsmede voor de ongekunstelde acteerprestaties, en originaliteit van de humor. Pfff... Ik erger me wel eens, ja. Maar misschien valt het mee en zal het tij van de mode wel weer eens keren. De recensent van Oliver Stone gaf, - naast overigens een paar van die sterretjes, en de welwillende kwalificatie „ironische (daar beh je 't weer) hyperhoel” -, eindelijk eens een aardig tegengeluid: „Je kunt je bijna niet veroorloven NBK te missen. Of misschien is zo'n individualistische heldendaad (n.b. de ironie) wel de beste manier om Stones ongelijk te bewijzen.” Misschien toch maar niet gaan zien?

Irma van der Ploeg

Newtoniaanse omwenteling in de boekhoudkunde, na 500 jaar

Wat is een dubbele boekhouding? Eentje voor de belasting, een geflatteerde, en een echte voor jezelf, heet het in de volksmond. Wat te denken als een econoom roept dat de dubbele boekhouding heeft afgedaan, en dat het de hoogste tijd is voor de driedubbele boekhouding? Dat zegt namelijk A.M.M. (Tjeu) Blommaert. Levert hij in het proefschrift dat hij vrijdag zal verdedigen ammunities voor fraudeurs en malversanten die er een levensvervulling in zien om de Fiod te slim af te zijn? Jammer voor hen, maar nee dus. De driedubbele, of beter: driedimensionale boekhouding is een serieuze innovatie in de wetenschap van de accounting, oftewel de boekhoudkunde.

Blommaert heeft een systeem uitgedacht waarmee bedrijven betere strategische beslissingen kunnen nemen, banken gefundeerder kredieten kunnen verstrekken, de overheid met meer vertrouwen subsidies kan geven en beleggers met een gerust hart aandelen kunnen kopen. Heel wat dus, zeker als je bedenkt dat de oude manier van boekhouden juist dit jaar vijfhonderd jaar bestaat. Althans op schrift. In 1494 publiceerde de Italiaanse monnik Pacioli het boek dat de dubbele boekhouding voor het eerst beschreef. Italië en met name Venetië was het toenmalige centrum van de wereldhandel, dus vreemd was het niet dat juist daar de feilen van de tot dan toe gebruikte methode, de enkele boekhouding, het sterkst werden gevoeld.

Kleitabiet

Ontstaan in het Mesopotamië (het huidige Irak) van 3000 v. C. ging het daarbij om niets meer of minder dan een hoeveelheidsadministratie. Het kleitabiet werd ingekerfd met de aantallen vijgen, dadels, stuks vee etcetera die men bezat, en met aantallen van dezelfde produkten die men nog schuldig was. Pas rond 700 v. C. werden de berekeningen teruggebracht op een algemene noemer die voorheen niet bestond: geld. Daarmee ontstond de mogelijkheid om iemands vermogen in één getal uit te drukken, en vooral ook om er belasting over te heffen. Het is het moment in de geschiedenis waarop de balans zijn intrede doet: links de debetzijde, waarin de bezittingen werden opgevoerd, rechts de creditzijde met de schulden. Het verschil tussen beide levert het eigen vermogen op. Maakt men de balans vervolgens enige tijd later opnieuw op, dan is in een oogopslag duidelijk of het vermogen gegroeid of gekrompen is, of er met andere woorden winst of verlies is gemaakt. Belangrijke informatie, maar onvolledig. Want wat de oorzaak is van de wijziging in het vermogen valt uit die balans niet af te leiden. Niettemin heeft de enkele boekhouding millennia stand gehouden, tot op het moment dat het Italië van de Renaissance op zo grote en gecompliceerde schaal economische activiteiten ontplooid dat fijnzinniger instrumenten om de bedrijfsvoering te administreren node werden gemist. Daarmee deed de dubbele boekhouding haar intrede: naast de eenvoudige balans werd de resultaten- (of de verlies- en winst)rekening geïntroduceerd. Aan de ene kant prijken de kosten: uitbetaalde lonen, afschrijvingen op apparatuur, rentebetalingen aan de bank, huur van de bedrijfspanden enzovoorts; aan de andere

kant wordt de omzet genoteerd. Het gevolg is dat de tweede boekhouding een verklaring vormt voor de eerste. Dan pas wordt duidelijk waarom het vermogen al dan niet is gegroeid: de kosten waren hoger of lager, de omzet was groter of kleiner.

Het systeem van de dubbele boekhouding, dat in de loop der jaren uiteraard verder werd verfijnd, is allerwegen bejubeld. Zelfs Goethe beoordeelde het als "een der mooiste vindingen van de menselijke geest."

Overmoed

Als dat zo is, is het gerechtvaardigd dat het stelsel vijfhonderd jaar heeft kunnen overbruggen. Het mag dan ook stoutmoedig, wellicht overmoedig heten om het te willen veranderen. Enige overmoed kan de promovendus inderdaad niet worden ontzegd. Blommaert zal morgen tijdens de promotieplechtigheid een *sheet* tonen waarop de geschiedenis van het boekhouden schematisch is weergegeven. Op 28 oktober 1994, heet het daar parmantig, zal de derde fase ingaan; het moment, 500 jaar na het boek van Pacioli, waarop Blommaerts dissertatie aan de wereld wordt geschonken. Overmoed of niet, de promovendus vertrekt niet vanuit het luchtledige. De kritiek op de vigerende accountingsmethoden bestaat al langer en is niet mals. Accounting zou mosterd na de maaltijd zijn, vijand nummer 1 van produktiviteit, irrelevante gegevens opleveren. En inderdaad, zegt Blommaert, het stelsel van de dubbele boekhouding geeft te weinig informatie, en bovendien op een te laat tijdstip. Het kijkt naar achteren in plaats van vooruit. Het toont aan het einde van het jaar wel de uitgaven en inkomsten, maar het toont geen oorzaken van de wijzigingen. *Waarom* zijn de loonkosten hoger uitgevallen, *waarom* is de omzet verminderd? Is er concurrentie bijgekomen, zijn er andere CAO-afspraken gemaakt, heeft de rentestand zich gewijzigd; allemaal relevante factoren ('winstkrachten')

die het bedrijfsresultaat en de veranderingen in de winstrealisatie beïnvloeden, maar die boekhoudkundig niet zichtbaar zijn.

Blommaerts bijdrage aan het vak, waarbij hij overigens zwaar leunt op de Japans-Amerikaanse econoom Ijiri ("Ik heb hem ooit opgezocht, in Honolulu"), bestaat erin dat hij een methode heeft ontwikkeld om de oorzaken van de veranderingen in de winst, de winstmutaties, wel zichtbaar te maken. Daarmee is tevens de titel van het proefschrift gegeven: 'Additional disclosure', oftewel extra onthulling, extra informatie.

Newton

Op aanraden van Ijiri is Blommaert daarvoor te rade gegaan bij de natuurkunde, en wel bij Isaac Newton. Diens concepten van *positie*, *snelheid* en *versnelling* heeft hij overgebracht naar de bedrijfseconomie. *Positie* betekent dan: de stand van zaken aan het begin van de verslagperiode, de bezittingen min de schulden, kortom de netto activa. Niet dat de onderneming elk jaar vanaf nul vertrekt, er is juist continuïteit, momentum. Het begrip *snelheid* betreft de snelheid waarmee de winst gerealiseerd kan worden, terwijl de *versnelling* (of vertraging) aangeeft op welk moment en vooral waardoor een oorspronkelijke winstverwachting in positieve of negatieve zin moest worden bijgesteld. De methode richt zich bij uitstek op de winstcapaciteit ('de capaciteit om met het beschikbare eigen vermogen winst op te wekken') en de veranderingen daarin. Voor belanghebbenden geeft die factor veel meer relevante informatie dan de werkelijke winst, zegt Blommaert. Want als de winst van Philips in een jaar stijgt met een half miljard, terwijl in datzelfde jaar de winstcapaciteit terug zou zijn gelopen, dan is de toekomst van het bedrijf heel wat minder rooskleurig dan de winstcijfers zouden doen vermoeden. Het 'triple-entry accounting' en het 'mo-

mentum accounting', de subtitels van de dissertatie, zijn hiermee ruwweg aangegeven. Van de nieuwe 'driedimensionale boekhouders' zal Blommaerts methode heel wat studie-uurtjes vergen. Aan de hand van geheel nieuwe boekingsregels zullen relevante ontwikkelingen in en rond het bedrijf geadmistreerd moeten worden. Lag tot nu toe de nadruk op documenten als bankafschriften of facturen, nu zullen de effecten van zulke grootheden als het weer ("Voor de afzet van Heineken van groot belang"), de fluctuaties van de dollar of een nieuwe belastingmaatregel gekwantificeerd en vooral geïntegreerd met de klassieke boekhouding verwerkt moeten worden. Blommaert erkent dat kwantificering geen sinecure is, maar dat er ook niet verwacht mag worden dat men honderdprocentige zekerheden zal kunnen vaststellen. "Het gaat hier om 'ondernemend administreren', om indicaties. Dat is immers de taak van het management, om te anticiperen."

Computer

Dat het nieuwe systeem nu pas tot ontwikkeling komt (de behoefte aan betere, gedetailleerdere en vooral meer continue bedrijfsinformatie is natuurlijk verre van recent) verklaart Blommaert voor een belangrijk deel uit de mogelijkheden van de computer. Die kan immers, eenmaal voorzien van statistische vaardigheden, grote hoeveelheden heterogene informatie verwerken. Iets vaags als de tevredenheid van klanten is op die manier te kwantificeren. En verder zal de promovendus wellicht diep van binnen het tijdstip van zijn eigen entree op het wetenschappelijke toneel als verklarende factor mee willen wegen. Waarom anders zou de driedimensionale boekhoudkunde vijfhonderd jaar op zich hebben laten wachten?

Wammes Bos

Euwenlang gold de dubbele boekhouding als een der mooiste vindingen van de menselijke geest, nu is het de beurt aan het driedubbel boekhouden (foto Franco Gori)

Ook de vangers van de boeven moeten zich aan de wet houden

Niet gestoord door de publieke opinie, die alle boeven zo snel mogelijk achter de tralies wil, en niet al te zeer gebonden door de wetgever, die weinig concrete regels heeft meegegeven, kan de Nederlandse politie tamelijk rustig haar gang gaan bij het opsporen van criminele activiteiten.

Naarmate die opinie feller wordt bestookt met berichten dat criminelen bezig zijn de economie te ondermijnen, groeit het gevaar dat de politie de grenzen van de rechtsstaat vergeet en over de schreef gaat.

Recente ontwikkelingen in de praktijk van opsporing (met als voorlopig sluitstuk de IRT-affaire) maakt duidelijk dat 'something's rotten in the state of Holland'. Daarom moet die affaire worden uitgebuit om uitwassen in de opsporingsmethodieken en het goedpraten daarvan door justitie aan de kaak te stellen.

Daarop komt het betoog neer van drie Maastrichtse strafrechtspecialisten - prof. G. Mols, prof. Th. de Roos en mr. T. Spronken - die op verzoek van de Werkgroep Vooronderzoek Opsporingsmethoden een pre-advies over dat hete hangijzer hebben uitgebracht. Tegelijk met de Maastrichtse groep hebben nog drie pre-adviseurs, de hoogleraren Rüter, Naeyé en Corstens, hun bevindingen gerapporteerd. Zij komen vrijwel unaniem tot de conclusie dat politie en justitie te ver zijn doorgeschoten en dat het hoog tijd wordt regels op te stellen, waaraan ook de vangers van de boeven zich te houden hebben.

De meest frappante opvatting over de grenzen van de opsporingsbevoegd-

heid komt voor rekening van de officier van justitie mr. L. de Wit. In een rapport voor de Recherche Advies Commissie acht het zelfs te verantwoord dat infiltranten in geval van een noodtoestand actief crimineel kunnen optreden. Een inijkoperatie is een relatief onschuldig voorbeeld dat bij die redenering hoort. Men kan zich nog erger voorstellen.

Volgens de drie auteurs van het Maastrichtse pre-advies heeft het alles magdenken de afgelopen tijd „enorm de wind in de zeilen gehad,” zoals De Roos het uitdrukt: „Maar door de IRT-affaire is duidelijk geworden dat ook binnen het apparaat een behoorlijke tegenwind is opgestoken, die ertoe geleid heeft dat de zaak is gebarsten.” De drie hebben vanuit hun advocatenpraktijk, die zij er naast hun universitaire aanstelling op nahouden, gezien hoe de politie af en toe rommelt met het verkrijgen van bewijs: „Ik denk wel eens: hoe komen ze daar nou bij?” zegt Taru Spronken, die vooral met de Koslovski-zaak naam heeft gemaakt als bestrijder van illegale bewijsmethodieken. „Die informatie hebben ze alleen met richtmicrofoons kunnen achterhalen en verdraaid, als je daar dieper naar gaat zoeken, zie je dat het nog zo is ook! Zelfs de mensen van de rechterlijke macht hebben van sommi-

ge methoden geen flauw idee. We hebben hier vlak na het verschijnen van rapport-Wierenga een discussie gehad waarop een rechter woedend uitriep: dat kan toch niet, dat er zo wordt gewerkt!”

Nieuwe methoden als infiltratie, die de afgelopen jaren hun intree hebben gedaan in het politiewerk kunnen grote weerslag hebben op de gang van zaken binnen de rechtszaal. Infiltranten kunnen immers niet in het openbaar als getuige worden gehoord, omdat zij anders waardeloos worden voor verder gebruik. Dat leidt ertoe dat er steeds meer gemanipuleerd kan worden en ook wordt, aldus het drielal.

Bovendien wordt het werkterrein van de politie alleen maar uitgebreid, terwijl er geen behoorlijke controle tegenover staat. Als voorbeeld noemen de drie auteurs het strafbaar stellen van voorbereidingshandelen. Dat heeft geleid tot de oprichting van een geheime politie-organisatie, de CID (Centrale Inlichtingen Dienst), die zich richt op de 'pro-actieve fase'. Het CID-werk komt er vaak op neer dat zoveel mogelijk informatie over personen wordt ingewonnen onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen'.

De verruiming van de bevoegdheden en de aard daarvan (infiltreren, informatie verzamelen) zonder dat er behoorlijke controle tegenover staat heeft een beeld doen ontstaan van geheimhouding en geheimzinnigheid, concluderen de auteurs. „Voor een deel is dat wellicht verklaarbaar

uit de gehanteerde opsporingsmethodieken. Verontrustend is de toegenomen tendens het opsporingsapparaat de gelegenheid te bieden om te experimenteren met bevoegdheden, om grenzen op te rekken en om zelfs in strijd met het recht te opereren (kijkoperaties). Waar in feite de bevoegd-

heid van het opsporingsapparaat in de eerste plaats bepaald en afgepaald dient te worden door de wetgever, lijkt het apparaat thans vooral zijn eigen grenzen te trekken zonder dat daarop enige effectieve controle vooraf of achteraf mogelijk is.”

Jacques Herraets

„Maastricht handelt niet als gentleman in MUG-conflict”

De Rijksuniversiteit Limburg weigert om de universiteiten van Utrecht en Groningen de door hen geëiste vergoedingen voor het detacheren van studenten verplegingswetenschap te betalen. Ook de uitkomst van de bemiddelingspoging van prof. dr. In 't Veld wordt door de RL niet geaccepteerd.

Dat blijkt uit de notulen van een deze maand gehouden vergadering van het bestuur van de Maastrichtse faculteit der gezondheidswetenschappen. Daarin merkt faculteitsdirecteur L. Op 't Hoog op dat „getracht zal worden om het bindend advies van R. In 't Veld ongedaan te maken met behulp van een door een financieel deskundige opgestelde notitie.” Volgens Op 't Hoog heeft ook hij dit maar van 'horen zeggen'. De MUG-contacten worden niet door de faculteit, maar door het college van bestuur onderhouden. In 't Veld had eerder bepaald dat de RL 11.000 gulden moest betalen per stu-

dent verplegingswetenschap (VW) die vanaf 1992 in Utrecht of Groningen is geplaatst. De RL had slechts 7.500 geboden.

Het conflict over de betaling - het verschil tussen het Maastrichtse bod en de eis van de andere twee MUG-partners bedraagt ruim 850.000 gulden - heeft de RL doen besluiten de overeenkomst niet te verlengen tot dat zekerheid bestaat over de vergoedingen.

Die zekerheid leek er te komen met het advies van In 't Veld. Volgens de Utrechtse collegevoorzitter Veldhuis bestond er een „gentleman's agreement” over de status van dat advies. In het Utrechts Universiteitsblad beweert Veldhuis vandaag dat „alle drie de partners zich bij de uitspraak van In 't Veld zouden neerleggen.” Hij vindt het dan ook erg „ungentlemanlike” dat de RL nu onder dat advies probeert uit te komen.

Wim Ortjens

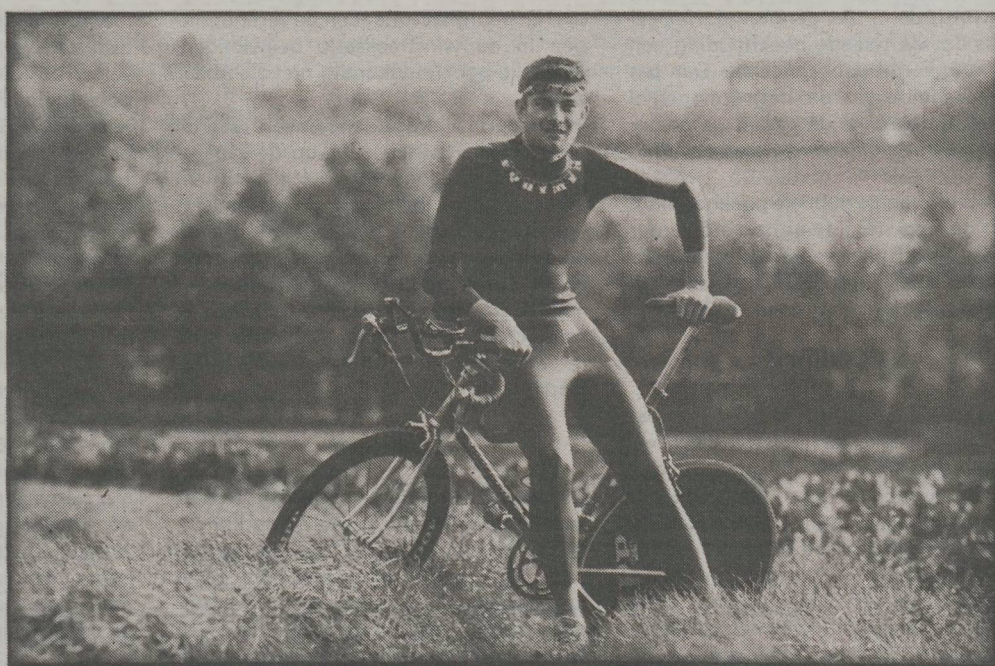
„Zonder sport kan ik niet studeren”, zegt gepassioneerd tri-atleet Frank Stiff (24). De student bewegingswetenschappen met Duits paspoort behoorde eens tot de nationale jeugdselectie van zijn land op de olympische afstand (ongeveer een kwart triatlon). Nu staat zijn studie nummer één, maar de sport blijft een onmisbare tweede. De 'hele op Hawai', daar droomt Frank nog steeds van. Hij weet zeker dat hij ooit de volledige combinatie van 3,8 km zwemmen, 180 km fietsen en een marathon, in Bounty-achtige sferen zal volbrengen. Want ook een Olympische afstands-triatleet wil ooit meedoen aan het echte werk.

De twintig uur training per week, die voor het deelnemen aan wedstrijden nodig is, moest hij laten varen. De studie eist teveel tijd. „Wat dat betreft ben je genaaid als BW'er. Zeven blokken van zes weken. Stressen voor een bloktoest en dan snel weer door naar de volgende. Een week na de toets ben je alles alweer vergeten. Studeren zou net zo moeten gaan als trainen: lang en langzaam. Maar ja, hier regeert de tempobeurs”.

Toch bungelen zijn zwembroek, fiets en loopschoenen nu niet ergens aan de wilgen. Zijn trainingen zijn ontspannen, vrijblijvend geworden. Drie keer per week zwemt hij anderhalf uur met een Maastrichtse zwembclub. Daarnaast heeft hij een paar sportende bewegingswetenschappers om zich heen verzameld om een paar keer per week mee te fietsen. „Zo ben je tenminste ook nog een beetje sociaal bezig. Iets waar een echte topsporter absoluut geen tijd voor heeft.” „Het is bijna ziekelijk, zeg maar gerust een verslaving. Als ik niet sport, word ik depressief, krijg ik een slecht geweten.” Hij laat zijn handen wapperen om te illustreren dat hij bij gebrek aan beweging gewoonweg affickverschijnselen krijgt. „Je voelt je niet lekker en er komen opeens allerlei vetrollen op”, zegt Frank, zichzelf in zijn knokige lijf knijpend.

Tempobeul geremd door tempobeurs

Frank Stiff, in zwem- annex fietspak dromend van het echte beulswerk (foto Nelis Tutkey)

„Dan denk ik, shit, dit kan zo niet langer en ga ik lopen. Ik heb het nodig om mijn studie vol te houden. Vier uur achter een boek is voor mij echt de limiet, dan moet ik eerst weer sporten voor ik me weer kan concentreren op een studieboek.” Hij vindt het moeilijk om uit te leggen waarom hij zo'n freak is. „Het werken met je lichaam, je grenzen leren kennen en het gevoel hebben dat je iets goeds voor je lichaam doet, dat is de kick. Als je geblesseerd bent en niet kunt sporten, merk je opeens hoe erg het is, als je de vrijheid niet hebt om te bewegen. Ik sport in ieder geval niet uit ijdelheid of zo, echt trots op mijn lichaam ben ik niet. Ik vind het wel fijn om mijn lichaam goed te kennen en om met dat lichaam één geheel te vormen met de omgeving.” Het zwemmen is zijn meest favoriete onderdeel. Omdat het een volledige sport is waarbij

je het hele lichaam gebruikt. Na het zwemmen voelt hij zich nog zaliger dan na het fietsen of lopen. Vooral als het in een meertje kan, is zwemmen voor Frank Stiff een stukje paradijs op aarde. „Helemaal alleen dobberen in een meer dat geeft zo'n vrij gevoel, even geen tegels tellen op de zwembadvloer”. Ook over een rondje Limburg per fiets heeft hij zijn eigen filosofie: „Ik train nooit als een of andere fanaat. Zo'n Peter Post-methode van 'erin vliegen' en afzien is bovendien erg ongezond. Daar krijg je blessures en stress van. Je moet lang en langzaam trainen, dat is dan nog altijd tegen de 30 km per uur, om een basis te leggen. Net zoals het fundament van een huis. Natuurlijk moet je ook wel af en toe diep gaan maar dat hoeft echt niet elke training. Ik vind het ook heel belangrijk om te genieten van het trainen zelf, en niet alleen

maar achteraf, omdat je de training er weer op hebt zitten.” Tijdens het fietsen blijven de oogkleppen dus thuis waardoor er tijd genoeg is om lekker rond te koekeloeren. „Elke keer zie je weer wat anders. Nieuwe lammetjes of zo.” Zo'n vijfvoudige triatlon die onlangs in Den Haag is afgewerkt vindt Frank dan ook ronduit pervers. „Je hoort het te respecteren maar sport-medisch gezien is het te extreem. Gewoon gek.” De hele op Hawai is voor hem de grens. Met een goede voorbereiding is dat nog te doen. Misschien dat hij daar ooit nog kan schitteren. „Ik heb mijn leeftijd mee. De toppers zijn meestal tussen de 27 en 30 jaar dus ik heb de tijd nog.”

De passie van Frank Stiff begon toen hij als tienjarig knulletje door zijn wedstrijdzwemmende Nederlandse moeder in het diepe gegooid werd van het plaatselijke zwembad in Emmerich. Voor hij het wist, zwom hij iedereen voorbij en als zestienjarige werd hij regionaal kampioen op de een-achtste triatlon in zijn leeftijdscategorie. Franks specialiteit werd de olympische afstand: 1,5 km zwemmen, 40 km fietsen en 10 km lopen. Met tijden rond de 1 uur 50, afhankelijk van het parcours, schopte hij het tot deelname aan het wereld-jeugdkampioenschap van 1990 in Disney-world Orlando waar hij zwom in 'seven seas lagoon' en hardliep om Cinderella's castle. Uiteindelijk brak de combinatie vriendin in Parijs, studeren in Maastricht (eerst tolk-vertaler en nu BW), en trainen in Leipzig, hem op. Frank koos voor een degelijke toekomst met vriendin en studie, maar sport bleef passie.

Hij is zich ervan bewust dat hij een heel ander leven leidt dan de gemiddelde student. „De meesten hier zien alleen maar de universiteit en de kroegen. Dat is toch geen leven. Zij vinden mij natuurlijk gestoord maar ik zou hun leven niet aankunnen. Niet dat ik zo'n zeikerd ben die nooit een glas drinkt hoor, maar er zijn ook nog andere dingen belangrijk. Je lichaam onderhouden en leren kennen. Buiten zijn. Genieten van de natuur. Ik zou bijna dood gaan als ik in de randstad zou moeten wonen. In het heuvelende Limburgse landschap voel ik me thuis. Al die mooie routes. Als je die niet kent, heb je echt iets gemist. Veel studenten zitten bij een studentenvereniging. Goed voor de sociale contacten natuurlijk, maar een goede balans tussen studie en gezondheid krijg je er niet mee, en dat is voor mij juist zo belangrijk.”

Chris van der Grinten

Over smaak valt wel degelijk te twisten

Schildert Karel Appel beter dan Rembrandt van Rijn ooit heeft gedaan? En is Igor Stravinsky's 'Sacre du Printemps' van een hoger muzikaal niveau dan de 'Brandenburgse concerten' van Johann Sebastian Bach? Kortom, is er sprake van vooruitgang in de kunst?

Nee, roepen kunstenaars, maar ook kunstcritici en kunstliefhebbers de laatste eeuw verontwaardigd uit. De geschiedenis van de kunsten mag niet in termen van vooruitgang worden gevangen. Want, zo betogen zij: "Na Mozart is er wel andere, maar nooit betere muziek geschreven." Het is in hun ogen dan ook onzin om in termen van goed of slecht te spreken; het ene is niet mooier dan het andere, over smaak valt niet te twisten.

Maar is dat ook zo? Maarten Doorman betwijfelt dat in zijn proefschrift: 'Steeds mooier. Over vooruitgang in de kunst', waarop hij vandaag promoveert in de wijsbegeerte. Volgens hem kan er wel over smaak getwist worden en is dit in deze eeuw, in weerwil van alle beweringen, ook voortdurend gebeurd. Sterker nog, kunstenaars en critici hebben zich zelfs laten leiden door vooruitgangsideeën. Vaak onbewust en stilzwijgend en altijd als "vrome godsloochenaars". Vooral de avant-garde die in het begin van deze eeuw opkwam, had daar een handje van. Men ontkende net als de rest van de kunstminnende wereld het idee dat de schilder- of dichtkunst in de loop van de tijd steeds mooier en beter zou worden. Maar tegelijkertijd stond het avantgardisme zelf bol van de vooruitgangsetoriek. Op de eerste plaats was er natuurlijk al de naam: *avant-garde* betekent *voorhoede*. Maar er was meer. Kunst werd gezien als een beweging die voorop loopt in de cultuur en voorafgaat aan maatschappelijke veranderingen. Avant-garde betekende dus ook: vooruitstrevend zijn. En dat imago wilde men maar al te graag naar buiten brengen. Niet in de laatste plaats omdat de vooruitgangsbegrippen een perfect retorisch wapen bleken te zijn om radicale veranderingen bij het publiek acceptabel te maken. Artistieke revoluties stelden de avantgardisten daarom voor als goed (nuttig, maatschappelijk relevant, mooi), noodzakelijk (het kon niet anders dan hier op uitlopen) en begrijpelijk.

Brillo Box

Vooruitgang bleef echter een vies woord en een weinig serieus thema. Het duurde tot de opkomst van het postmodernisme en het afscheid van de avant-garde, zo'n tien jaar geleden, dat de vieze smaak verdween en het eindelijk onderwerp van debat werd. Nog steeds ontkent men dat er vooruitgang in de kunsten bestaat. Nu echter niet alleen omdat men vindt dat het ene kunstwerk niet mooier kan zijn dan het andere, maar ook omdat gezaghebbende kunstcritici het einde van de kunst verkondigen. Een van hen is de Amerikaanse filosoof en kunstcriticus, Arthur Danto. Kunst heeft wat hem betreft de langste tijd gehad, want alles is al gemaakt. Wat er nu nog gebeeldhouwd en geschilderd wordt, is slechts een reflectie op zichzelf; het is kunst over de kunst waarbij het idee belangrijker is dan het uiteindelijke resultaat. Zo kan de *Brillo Box* van Andy Warhol volgens Danto alleen nog begrepen worden als het resultaat van een zoektocht naar de grenzen van kunst: is deze zeepdoos nou nog kunst, of is ze het niet meer? Nu ideeën de overhand krijgen, graaft de kunst haar eigen graf en gaat het, zegt Danto, over in filosofie.

Een crisis? Ja, die is er, dat zal Doorman niet ontkennen. Ook hij treft veel kunstenaars die niet weten hoe ze verder moeten en die zich stuurloos voelen. Maar dat is volgens hem niet zo erg. "Het is van alle tijden. De mensen gaan toch wel verder in de ateliers. Probleem is echter dat door de versnelling die je in de hele maatschappij ziet, de hele boel op hol is geslagen. De ene artistieke revolutie volgt de andere op, schilderijen zijn al verouderd voor ze zijn opgedroogd. Dat maakt het voor de kunstbeschouwing en dus ook voor mensen als Danto ingewikkeld, ingewikkelder dan vroeger toen de vernieuwingen elkaar niet zo snel opvolgden. Er ontstaat een leegte, een aporie. Daar kun je nu erg om gaan zitten snikken, en er de conclusie aan verbinden dat we niet meer verder kunnen. Dat het einde nabij is." Maar dat wil Doorman niet, want hij gelooft niet in die sombere eindtijdverhalen. "Och, in 1918 beweerde Dada al dat de kunst was afgeschaft, maar op dat moment begon de avant-garde eigenlijk pas. En hoe vaak is al het einde van de roman aangekondigd? Toch worden er nog steeds romans geschreven en dat zijn helemaal geen slechte. Het apocalyptisch

visioen komt gewoon niet overeen met de werkelijkheid." Bovendien, zo vervolgt hij, leveren dit soort verhalen niets op en werken ze alleen maar verlamdend.

Prullenmand

In plaats van bij de pakken neer te gaan zitten en kunstenaars te demotiveren, kan de cultuurfilosoof beter orde in de chaos scheppen. En dat is dan ook precies wat Doorman probeert. Hij zoekt in zijn boek naar ontwikkelingen en lijnen in de kunsten. Geheel tegen de publieke opinie en de opvattingen van mensen als Danto in, verdedigt hij de vooruitgang in de kunst. Niet in de klassieke negentiende eeuwse zin; ook Doorman ziet het artistieke niveau van gedichten of sculpturen niet stijgen. Wel beweert hij dat nieuwe ontwikkelingen een waardevolle toevoeging kunnen zijn aan het bestaande. "Kijk, in de wetenschap lijkt vooruitgang veel makkelijker aan te tonen. Er ontstaan nieuwe theorieën die vaak een ander licht op de zaak werpen. Ze geven meer inzicht en leveren kennis op die er voordien nog niet was. Ze stoten oude, gevestigde theorieën van de

troon. Die laatste verdwijnen vervolgens in het gunstigste geval naar de geschiedenisboekjes of het museum; in het slechtste geval kwijnen ze weg of verdwijnen ze in de prullenmand." Zo zijn de eeuwenoude opvattingen van Copernicus en Galilei nog steeds bekend, maar lijden de astrologie en humeurenleer een beroerd bestaan in de marge.

Waar de wetenschap oude theorieën weggooit, werpt de kunstwereld Frans Hals niet weg omdat Karel Appel zo leuk schildert. In de kunst wordt alles bewaard en met de regelmaat van de klok weer voor een expositie of een herdruk voor de dag gehaald. "Omdat zij alles bewaart en dus de resultaten van het verleden behoudt, krijgt de kunst steeds meer. Meer kunstwerken, kunsttakken, technieken, procedés en stijlen. Dat is vooruitgang. In dat opzicht is er in de kunst meer sprake van vooruitgang dan in de wetenschap." Maar is meer, en meer diversiteit, dan ook meteen beter? Doorman aarzelt niet met zijn antwoord. Ja, want de kunsten hebben behalve Rembrandt ook Appel. "En als je dat geen vooruitgang noemt, moet je consequent zijn en constateren dat iedere Appel dan net zo goed kan worden weggegooid."

Overspel

Maar waar de kunsten misschien in kwantitatief opzicht harder groeien, steekt de wetenschap er met kop en schouders bovenuit als het om cognitieve vooruitgang gaat. Tenminste, zo lijkt het op het eerste gezicht. "Ook kunst levert kennis op. Ik geloof niet in het *l'art pour l'art*-beginsel. Kunst is niet zuiver, geïsoleerd, autonoom en los van alles. Ik denk dat kunst functies heeft en een hele belangrijke is dat het ons ongebruikelijke, onverwachte en hele subtiele kennis geeft. Kennis die wel ruimer is dan de puur wetenschappelijke kennis. Het omvat ook het zintuiglijke en het emotionele." Zo maakt de lezer van Flauberts *Madame Bovary* kennis met overspel en dodelijke verveling. Dat kan hem helpen als hij er ooit zelf mee in aanraking komt. Verder zal iemand die luistert naar J.S. Bach fuga's en preludes uit *Das wohltemperierte Clavier*, door sommige onverwachte of onverwacht snelle modulaties zijn verwachtingspatroon van de muzikale structuur uitbreiden. De dichter Lucebert, behorende tot de Vijftigers, zal de lezer door zijn dubbelzinnig woordgebruik onzeker maken, maar ook gevoeliger voor taal. Hij geeft namelijk steeds kleine rukken aan de gangbare betekenis van woorden, waardoor de inhoud verandert. En wie aandacht voor het werk van Mondriaan heeft, maakt zijn zintuigen gevoelig voor de werking van kleurvlakken.

"Gelukkig bestaat er vooruitgang in de kunst", constateert Doorman uiteindelijk opgelucht aan het einde van zijn proefschrift. De vermoeidheid van het cultuorpessimisme heeft hij door de herwaarding van het vooruitgangsbegrip van zich af kunnen schudden. Het einde is namelijk nog lang niet in zicht. De kunstenaar kan weer aan het werk, hij heeft weer een toekomst. En ook de vrijblijvend van het postmodernisme die iedere kritiek smoorde, is in *Steeds mooier* gekeerd. Nu hebben critici en liefhebbers weer een handvat om de waarde van een kunstwerk te beoordelen; namelijk of het werk iets aan het bestaande toevoegt. Over smaak kan dus weer getwist worden. Sterker nog, vindt Doorman, er moet zelfs over getwist worden.

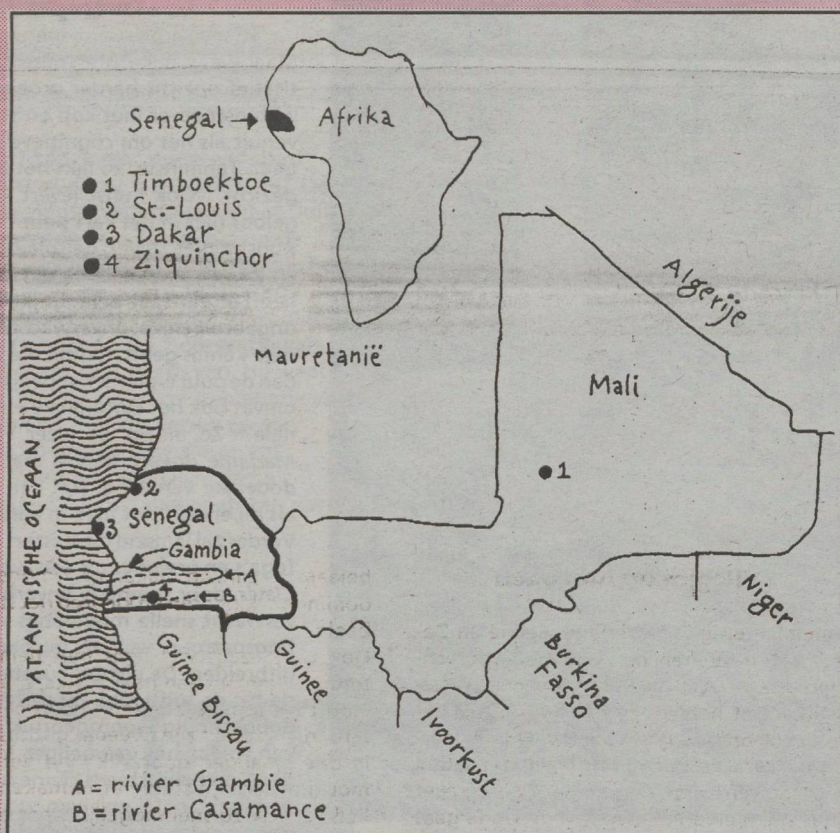
Riki Janssen

'Steeds mooier. Over vooruitgang in de kunst' van Maarten Doorman. Uitgeverij Bert Bakker. Prijs: f49,90.

Maarten Doorman: 'Meer kunstwerken, kunsttakken, technieken, procedés en stijlen. Dat is vooruitgang. In dat opzicht is er in de kunst meer sprake van vooruitgang dan in de wetenschap.' (foto Nelis Tutkey)

Heimwee naar Timboektoe

Geen Erasmusbeurs, geen uitwisselingsproject, maar gewoon op eigen houtje en op eigen kosten. Jeroen Driessen (22) en Linda Mans (21), twee studenten van de Rijksuniversiteit Limburg zijn net terug uit West-Afrika. Geen universitaire campus, geen collegezalen, maar slapen onder een rieten afdakje en overdag boompjes planten of muurtjes metselen. En nu? Geen studiepunten, geen stagevrijstelling, maar weemoed en ontnuchtering. Linda heeft de draad weer opgepakt, maar Jeroen lijkt verlamd door heimwee: "De dagelijkse dingen hoeven voor mij niet meer zo. Ik moet nog een jaar studeren, maar ik weet niet of me dat lukt. Wat dat betreft kwam de reis een jaar te vroeg."

Dakar, Ziguinchor en St.-Louis in Senegal. Langs de rivier de Casamance en dan naar Gambia. Met de trein naar Mali en natuurlijk naar Timboektoe. Timboektoe! Geheimzinnige woestijnstad, gevaarlijk, zeggen ze, en in ieder geval bijna onbereikbaar over de weg. Jeroen kwam er twee lere gezusters tegen die hun hele jeugd van hun moeder te horen hadden gekregen dat ze gehoorzaam moesten zijn, want anders werden ze naar Timboektoe gestuurd. Nu wilden ze dat mysterieuze oord wel eens met eigen ogen zien.

Boompjes en muurtjes

Nieuwsgierigheid en avonturiersdrang dreven ook Jeroen Driessen en Linda Mans, vijfdejaars rechten en derdejaars gezondheidswetenschappen, richting Afrika. Begin dit jaar lazen beiden een advertentie waarin het Rode Kruis jongeren de mogelijkheid bood om drie maanden naar West-Afrika te gaan. Voor 3500 gulden werden reis en verblijf geregeld. In totaal werden negentien Belgische, Deense en Nederlandse jon-

geren geselecteerd na een weekend waarin volgens Jeroen "vooral veel groepsdynamische spelletjes, zoals het bouwen van een latrine" werden gedaan. Jeroen had een flink bedrag gespaard als keukenhulp in de gevangenis: "Ik wilde daar iets groots mee doen, iets mafs. Parachutespringen of zo. Maar toen deze kans zich voordeed heb ik geen seconde getwijfeld."

Het Rode Kruis organiseerde het verblijf en begeleiding tijdens de eerste twee maanden in Senegal. De groep van negentien werd in tweeën gesplitst en verbleef beurteilungen in Dakar en St.-Louis. Als slaappleaats werden Kruisgebouwen of een binnenplaats van een schoolje gebruikt, waar een rieten dakje en een klamboe golden als dak en muren van een stretcher. De weekenden brachten ze door bij gastgezinnen. Overdag trokken de deelnemers de wijken van Dakar in of het togen naar het platteland rond St.-Louis om de plaatselijke bevolking te assisteren bij Rode-Kruisprojecten. Ze moesten zaaien, plantjes water geven, boompjes planten, muurtjes metselen voor de uitbreiding van het plaatselijke schoolje of hand-

en spandiensten verrichten in een opvangtehuis voor straatkinderen. Vaak werden bij aankomst in een dorp of wijk de gewone, dagelijkse klusjes aangepakt. De foto's en dia's van Linda en Jeroen tonen blanke jongens en meisjes met een teil zout op hun kop of temidden van een kring kinderen die geamuseerd willen worden met spelletjes en verhaaltjes. Die boompjes en scholen en andere Kruisprojecten kwamen er ook wel zonder de negentien. De bedoeling van de reis was vooral dat de Europese jongeren samen zouden leven en werken met de inheemse bevolking waardoor het wederzijdse 'internationale begrip' versterkt zou worden.

Cultuurshock

De twee Maastrichtse studenten hadden geen enkel idee of 'internationaal begrip' van wat hen te wachten stond. Linda's cultuurshock bleef beperkt tot een zonnesteeke, die van Jeroen was heftiger. Linda viel het op dat het "zo anders rook" toen ze uit het vliegtuig in Dakar stapte, Jeroen werd gek van vreugde: "We kwamen zingend uit het vliegtuig. Ik was zó blij toen ik de eerste negers zag! Ik dacht: 'Yes! We zijn in Afrika!' Ik zoog als een spons alle nieuwe ervaringen op. Alles was mooi, nieuw, fantastisch, niets was een ontbering, nergens zag ik een probleem. Ik bunkerde als een gek van de Senegalese keuken, ging op straat, zag de kleuren, hoorde de geluiden, die altijd aanwezige kakofonie van pratende mensen en mekkerende geiten. De eerste week was een beproeving voor mijn zintuigen. Plotseling werd ik doodziek. Diarree, overgeven, ik kon niets meer eten, niets meer ruiken, niets meer zien, niets meer horen. Als ik al de adem van een Senegalees rook ging ik over mijn nek. Op straat werd ik gek van de drukte en de herrie. Ik gruwelde op het toilet van de kakkerlakken die over mijn voeten kropen. Toen ik in bed lag en zag hoe een kakkerlak begon te vliegen kreeg ik echt een shock. Ik had een enorme behoefte om me terug te trekken, even alleen te zijn met een boek. In Afrika kun je heel eenzaam zijn, maar je bent nooit alleen. Als ik me wel eens afzonderde kwamen er nog meer mensen, bezorgd, op me af. Op een gegeven moment dacht ik: ik red het niet meer, dit komt nooit meer goed, ik moet naar huis." Nieuw voor beiden was de Afrikaanse beleving van wat westerlingen 'armoede' noemen. Linda: "In St.-Louis werkten we vooral op het platteland. Het Noorden van Senegal is kurkdroog. Het zag er eigenlijk precies uit zoals je je Afrika voorstelt: droog, krakemikkige huisjes, armoede. Wij noemen dat armoede. Maar zij waren trots op wat ze hadden. Iedere keer als je een dorpie bezocht werd je bij de hand genomen en rondgeleid langs een boom, een struik, een plantje en kreeg je uitleg over de soort en moest je vruchten proeven."

Jeroen: "Wat mij het meest is bijgebleven van Mali is dat de meeste mensen er niet meer hebben dan een golfplaten dakje en een paar slippers, maar dat er altijd gedanst en gezongen wordt. Mali hoort bij de vijf armste landen ter wereld, maar de Malinezen die ik heb gezien voelden zich niet zo."

Wachten, wachten

Wat bleef na het overleven van de cultuurshock was de onmogelijkheid om de kunst van het wachten onder de knie te krijgen. "Het begon bij aankomst op het vliegveld", zegt Linda. "Daar moesten we drie uur wachten op de bagage. En zo bleef het de rest van de drie maanden. Het grootste deel van de dag sta je te wachten op iets. Op de auto die je naar een dorpie brengt, op je geld bij de bank, op het vertrek van de taxi, op een akkoord over de prijs van een kilo bananen. Uren en uren sta je in de zon, altijd wel op iets te wachten. Meestal weet je niet eens waarom. Vanuit St.-Louis gingen we iedere dag naar het platteland met een auto van het Rode Kruis. Dan werden we 's morgens vroeg uit bed getrommeld en moesten we ons verschrikkelijk haasten want om acht uur zou de auto voorrijden. Je wist van te voren dat het minsten tien of elf uur zou worden voordat die auto er was, maar je mocht van je begeleiders niet weg bij die

struik. Nee hoor, echt waar, de auto kon ieder moment arriveren., werd dan gezegd. En als het inderdaad weer eens half elf werd, kreeg je te horen dat het oponthoud was veroorzaakt doordat er aan allerlei geheimzinnige formaliteiten moest worden voldaan om toestemming te krijgen van de president van het Rode Kruis voor het gebruik van zijn auto. Achter de ware reden van het eeuwige wachten kwam je nooit." Jeroen: "In de derde maand reisden we veel met taxi's. Die vertrekken pas als ze vol zijn, negen mensen passen erin. Soms moest je van acht uur 's morgens tot vier uur 's middags wachten voordat-ie vertrok. De rit kostte dan drie gulden per persoon voor ongeveer honderd kilometer. Soms waren ik en mijn reisgenoot het wachten zo beu dat we voor negen mensen betaalden zodat we meteen konden vertrekken."

Hoewel het wachten - en het reizen (Jeroen: "De trein naar Mali die hotste zo heftig dat ik dacht: hoe blijft dat ding in godsnaam in de rails.") - soms zwaar viel; de aankomst maakte altijd alles goed. Er werd altijd gedanst, altijd gezongen en zelfs als de jongeren onverwacht een dorp binnenvielen werd er snel een trommelorkest geformeerd en dansten de vrouwen en kinderen hun welkomstritueel voor de gasten. "Veel kinderen hadden nog nooit een *toubab* gezien", zegt Jeroen. "Het eerste kwartier bleven ze op een afstandje staan kijken totdat de stoerste naar je toe durfde te komen. Dan had je binnen de kortste keren tientallen kinderen om je heen verzameld die aan je voelden, over je huid aaiden eraan likten of aan je haren trokken." Voor al Jeroens Noormannengestalte - groot, lang, blonde haren - baarde opzien. Overal waar de groep kwam, werden de vreemdelingen bij families uitgenodigd om thee te drinken en het volksgerecht *thieboudin* - 'riz au poisson' in de officiële landstaal - te eten. Linda: "Mensen zijn vreselijk trots als je bij hen gaat eten. Dan lopen ze door het dorp met zo iets van: zij zijn van mij." "Je bent een soort speeltje voor ze", zegt Jeroen.

Soms werd er ook logies en ontbijt aangeboden en daarvoor moest dan wel worden betaald, twee of drie gulden. Jeroen laampland: een dia zien van de aankomst met een boekje in Ziguinchor: op de kade staat een enorme meute Senegalezen. Ze roepen 'Hé toubab, viens' in de hoop een paar gulden bij te verdienen met de meest uiteenlopende diensten: het adviseren van een hotel, het wijzen van de weg in de stad, het aanhouden van een taxi of het aanbieden van logies en ontbijt. Het toppunt van gastvrijheid overkwam Jeroen, en hij raakte er dan door van slag, toen een Rode Kruismedewerker hem een vrouwelijke collega 'aankondigde'. Gratis. En de vrouw vond het heel normaal, verzekerde zij hem de dag na het voorval. Uiteraard weigerde Jeroen.

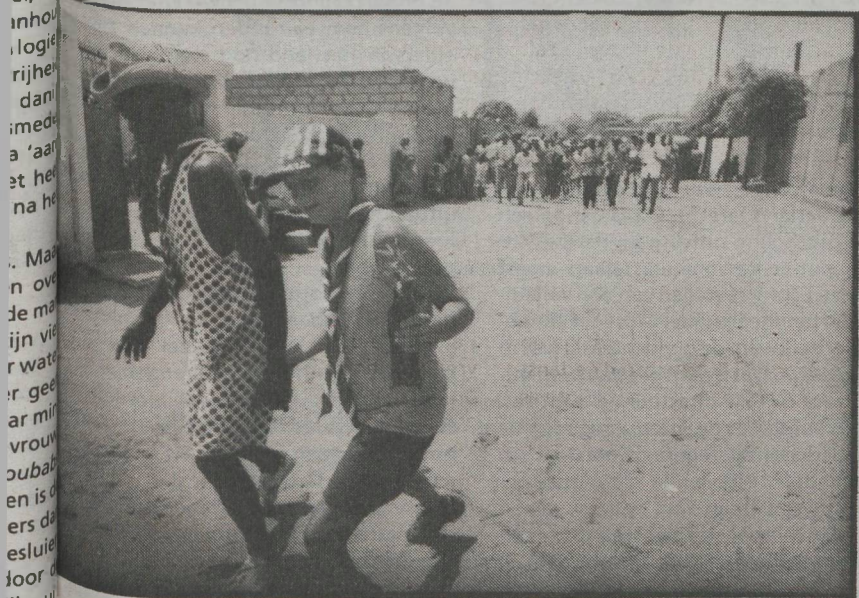
Bijna alle Senegalezen zijn Moslims. Malen ondanks de bestaande denkbeelden over de rol van beide geslachten - terwijl de man het ezeltje berijdt sjouwt een van zijn vrouwen met een gigantische emmer water op haar hoofd - heeft Linda zich er geen enkel moment bedreigd, of zelfs maar minderwaardig gevoeld. Hoezeer ook vrouwen Linda was er vooral *toubab*, en *toubab* daar moet je van af blijven. Bovendien is West-Afrikaanse moslimcultuur anders dan de Arabische. Het is er niet een van gesloten de vrouwen die als zwarte raven door de straat schichten, maar van een vrolijke gelatenheid waar ook vrouwen aan deelnemen. Uitzinnige kleuren, prachtige kleren wilde dansen, blote borsten en alomtegenwoordig geaccepteerde modeverschijnselen als het dragen van pruiken; heel populair in Dakar. Linda drinken zelfs alcohol, de vrouwen, vertelt Jeroen. Maar dan wel stiekem.

Zielige verhalen

De eerste twee maanden van hun verblijf in Afrika werden de negentien jongeren in acht mee te werken aan projecten van het Rode Kruis. De derde, vrije maand, trof op 2 Linda in een groepje van drie meisjes en jongen door Senegal en Gambia. Ze reisden per taxi en overnachtten in hotelletjes of bij Rode-Kruisadressen. In Gambia deden ze begeleiders mee aan een vakantiecampus

plantdag, georganiseerd door het Senegalese Rode Kruis
Marina van Gils)

Linda Mans leidt
de optocht die ter
ere van de
'toubabs' werd
georganiseerd
(foto Marina
van Gils)

Vliegjes op hun ogen

Eenmaal terug in Nederland, België en Denemarken moeten de negentien voorlichting gaan geven over het leven in West-Afrika. Dat hebben ze het Rode Kruis beloofd. Vooroordelen - vooral over hoe deerniswekkend het Afrikaanse leven is - zouden moeten verdwijnen doordat jongeren over hun eigen ervaringen vertellen. Linda gaat binnenkort haar verhaal op de Pabo doen. Jeroen heeft al een onderzoekje gedaan op een lagere school om erachter te komen hoe kinderen van negen en tien jaar oud denken over hun leeftijdsgenootjes in Senegal. Op vragen van hem als "Hoe zien ze er uit, denk je? Hoe wonen ze? Hoe zijn ze gekleed? Wat doen ze de hele dag?" kreeg hij antwoorden als "Ze hebben vliegjes op hun ogen. Ze wonen in iglo's. Ze lopen in verrotte kleren. Ze huilen de hele dag van de honger." Ze zijn nu drie weken terug. Linda Mans had meteen een hertentamen, waardoor ze meteen weer in haar Nederlandse ritme viel. Ze heeft haar studie "redelijk opgepikt", zegt ze. Met haar opleiding gezondheidsvoorlichting hoopt ze ooit een keer te kunnen gaan werken in West-Afrika. Jeroen lijkt echter verlamd door weemoed en verlangen naar West-Afrika. Gisteren nog heeft hij tien minuten zitten staren naar een dia van een Gambiaans meisje dat trots poseert met een ballonnetje met het opschrift 'Brand Bier', dat hij haar gegeven had. "De eerste twee dagen na mijn terugkomst heb ik genoten van mijn eigen bed en mijn eigen kamer. Daarna sloeg de heimwee toe. De vrijheid die je daar had, je leefde van dag tot dag, van uur tot uur, dat mis ik heel erg. Hier moet ik weer een agenda kopen. En ik moet enorm wennen aan het grijze straatbeeld van Nederland. Het valt me op dat hier zoveel

bejaarden zijn. In Dakar of Timboektoe domineren kinderen en kleuren het straatbeeld."

Ook Linda zegt wel eens met heimwee terug te denken aan haar Afrika, maar ze wordt daar niet zo door gegrepen als Jeroen. Hij maakt zijn tweede cultuurschok in drie maanden door: "Ik vind het heel moeilijk om mijn studie af te maken. Het liefst zou ik zo snel mogelijk weer teruggaan naar Senegal. De behoefte om hier iets op te bouwen is niet meer zo groot. En ik kan me niet voorstellen wat ik als jurist voor Afrika zou kunnen betekenen. Wat dat betreft denk ik er eerder over om als freelance fotograaf rond te gaan reizen en reportages te maken."

Jeroen heeft een opleiding fotografie in Hasselt gevolgd. De diareportage die hij deze zomer in Senegal heeft gemaakt bevat onder andere een plaatje van een reclamebord van een verfmerk. Daarop staat een soort vooroorlogse Sjimmie - van Sjors en Sjimmie - afgebeeld: met een rieten rokje, rode smaklippen, guitige oogjes en een ring door zijn neus. Zo een die hier in Nederland écht niet meer kan. Zo een die een kind van negen had kunnen tekenen.

Wim Ortjens

De foto's op deze pagina zijn gemaakt door Marina van Gils. Zij volgt een opleiding audiovisuele vormgeving aan de Kunstacademie van Maastricht. Ook zij maakte onderdeel uit van het groepje van negentien jongeren die door Senegal en de buurlanden reisden. De foto's zullen door het Rode Kruis worden gebruikt als voorlichtingsmateriaal.

paar cent te verdienen. Natuurlijk maakte het voor ons weinig uit wat we moesten betalen, het was allemaal belachelijk goedkoop. Maar je kunt niet meer anders. Ik heb eens drie uur onderhandeld over de prijs van een simpel hoedje. Op een gegeven moment zegt de verkoper: 'Eerst gaan we thee drinken, dan gaan we verder.' Uiteindelijk heb ik het voor een derde van de vraagprijs gekregen."

Jeroen: "Als ik merkte dat ik vijf cent teveel had betaald voor een kilo bananen omdat ik een toebab was, dan kon ik daar helemaal niet tegen."

Linda: "Als je de spelregels van een cultuur hebt leren kennen, voel je je er thuis. Toen ik na een maand rondreizen weer in Dakar kwam, dacht ik: *Home, sweet home.*"

Gebrek aan steun dwingt vluchtelingstudent om het behang van de muren te kijken

Politieke vluchtelingen behoren vaak tot het best opgeleide deel van hun land. Mensen die door hun onderscheidend vermogen een grote bedreiging zijn in landen met een algeheel verbod op kritisch denken. „Een verrijking van onze samenleving”, vindt voormalig staatssecretaris Cohen. Toch is Nederland niet erg scheutig in zijn steun aan dit „toptalent”.

„Tijdens mijn eerste jaar aan de universiteit hoorde ik mijn Nederlandse medestudenten vaak klagen dat ze zo veel moesten lezen,” zegt pedagogiek-studente Marta Mesaros. „Dat verbaasde me nogal, want ik vond de studie eigenlijk erg makkelijk.” In 1991 kwam de onderwijzeres uit voormalig Joegoslavië naar Nederland, op de vlucht voor de burgeroorlog in haar eigen land. Binnen zeven maanden leerde ze Nederlands. Anderhalve maand later haalde ze het toelatingsexamen voor de universiteit. De propedeuse volgde binnen een jaar.

Voor Nederlandse begrippen is Mesaros een modelstudent, maar op een ruimhartige financiële ontvangst hoefde ze niet te rekenen. Vluchtelingstudenten kunnen alleen studiefinanciering krijgen als zij de A-status hebben verworven. Voordat een verblijfsvergunning met zo'n 'gouden randje' binnen is, moeten ze zich echter eerst door een woud aan regels worstelen. Vaak passeren zij in de tussentijd de leeftijdsgrens van 27 jaar, waarna de kans op een beurs verkeken is. Vluchtelingstudenten uit voormalig Joegoslavië hebben zelfs met een extra handicap te maken. Speciaal voor asielzoekers uit dit land werd in 1993 de categorie 'onthemden' ingevoerd. Hun voorwaardelijke vergunning tot verblijf kan pas na drie jaar worden omgezet in een gewone verblijfsvergunning. Ook voor asielzoekers die een tijdelijke vergunning tot verblijf hebben gekregen op grond van humanitaire redenen (de zogenoemde C-status) gaat dat verhaal op. Mesaros had het geluk dat ze snel op het spoor kwam van de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF (University Assistance Fund). De stichting ondersteunt 'kansrijke' asielzoekers uit ruim dertig landen in hun gang naar het hoger onderwijs, onder meer door het verstrekken van eigen beurzen. Op dit moment heeft het UAF ongeveer 1300 vluchtelingen in zijn bestand, waarvan vierhonderd zich nog voorbereiden op een studie. De top-vier van cliënten komt het laatste jaar uit Iran, Irak, voormalig Joegoslavië en Somalië. Opmerkelijk is dat de vluchtelingen twee maal zo vaak kiezen voor de zo veel gepropageerde bèta-opleidingen als Nederlandse studenten.

Lippendienst

De stichting zal het de komende jaren waarschijnlijk nog drukker krijgen. Het aantal kansrijke asielverzoeken stijgt ieder jaar. Daaronder is de groep van 19 tot 30 jaar met een relatief hoog opleidingsniveau bovendien in de meerderheid. De overheidssubsidie werd vorig jaar om die reden door voormalig staatssecretaris Cohen verhoogd met anderhalf miljoen gulden per jaar, een verdubbeling van het budget. „Studerende asielzoekers zijn een verrijking van onze samenleving,” liet hij bij die gelegenheid weten. Veel meer dan een lippendienst lijkt deze uitspraak echter niet te zijn, ondanks het toegezegde geld.

Marta Mesaros: modelstudente, maar op een ruimhartige financiële ontvangst in Nederland hoefde ze niet te rekenen (foto Bram de Hollander)

„Ik hoor vaak dat buitenlanders moeten werken of studeren, maar mij wordt dat onmogelijk gemaakt,” zegt bijvoorbeeld een Iraanse arts die in volle vaart het Kafkaïaanse doolhof van de verzorgingsstaat is binnengerend. Hij haalde in 1992, na een eerste vlucht uit zijn land, het artsendiploma in Moskou. Na een mislukte terugkeer naar Iran, vluchtte hij opnieuw, deze keer naar Nederland. Daar bleek zijn diploma even veel waard als een vierjarige doctoraalopleiding medicijnen. Hij moet dus eerst co-schappen lopen, voor hij in Nederland aan de slag kan. De sociale dienst van zijn woonplaats heeft echter inmiddels laten weten iedere medewerking te weigeren, terwijl hij voor studiefinanciering al te oud is. Co-schappen lopen betekent volgens de sociale dienst: niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. En dat betekent vervolgens: geen uitkering. Regels zijn regels, per slot van rekening, ook al komt iemand juist dóór die regels niet aan de slag. „Ik ben voor dit jaar ingeloot”, zegt de Iraanse vluchteling. „Volgend jaar krijg ik de kans misschien niet meer.”

Meeloten

Directeur K. Bleichrodt van het UAF kent veel van dit soort voorbeelden. Zo klopte onlangs een Iraakees bij zijn stichting aan, die in het toen nog rustige Joegoslavië een praktijk had als tandarts. Nadat hij op-

nieuw gedwongen was te vluchten, kwam hij in Nederland terecht. In plaats van een jaartje bijscholing ontving hij het bericht dat hij met de gewone eerstejaars moest meeloten voor het volgen van een volledige studie tandheelkunde. Ook voor studiefinanciering kwam deze vluchteling niet in aanmerking. „Dat is pure kapitaalvernietiging”, zegt de UAF-directeur. „Bovendien is het in strijd met de integratiegedachte die de Nederlandse regering voorstaat om buitenlanders te dwingen tot nietsdoen. Op de lange termijn kost het ook alleen maar geld. Mensen met veel talent komen op laagbetaalde baantjes terecht, terwijl een jaar ondersteuning al veel oplevert. Kennelijk kijken politici liever naar de korte termijn en zijn ze bang voor het idee dat zo'n kleine investering een aanzuigende werking kan hebben.”

Steun voor studerende asielzoekers zou een vanzelfsprekende zaak moeten zijn, vindt Bleichrodt. Uit een onderzoek van zijn stichting bleek dat vluchtelingen net zo snel studeren als hun Nederlandse studiegenoten. Alleen in het eerste jaar lopen ze iets meer vertraging op, maar daarna wordt de achterstand weer ingelopen. Het heeft Bleichrodt niet verrast: „Vluchtelingen zijn toptalent. Ze zijn gemotiveerd, omdat ze weten dat het hun laatste kans is om te studeren. En met hun verleden hebben ze sowieso al blijk gegeven van doorzettingsvermogen en ondernemerschap.” De drempels die vluchtelingen op hun pad

naar hoger onderwijs tegenkomen be-
ken zich dan ook niet tot de finan-
alleen. „Je hebt voortdurend last van
onbestemd gevoel van onzekerheid”,
een voormalig student politicologie
bestuurskunde toe, die na de staatsg-
van 1980 Turkije moest ontvluchten
gens betrokkenheid bij een illegaal
klaarde jeugdorganisatie. „Je zit alleen
Nederland en weet niet wat er gebe-
met je familie en je land. Tegelijk ben
bang voor je toekomst en zit de angst v-
vervolgning nog vers in je geheugen. Da-
niet echt bevorderlijk voor de rust die
dig is om te studeren.”
In die omstandigheden moeten plan-
worden gemaakt en Nederlands gele-
Voor de Turkse student was in 1980 al-
een zogenoemde 'schakelklas' besch-
baar. „Daar zit je als twintigjarige, met
behoorlijke opleiding, in een klas m-
twaalfjarige jongens sommetjes te
ken”, herinnert hij zich. „Een buiten-
woon vernederende ervaring.” De uni-
siteit bood vervolgens alleen een inter-
ve cursus Nederlands aan, met plaats v-
slechts tien studenten.

Overbruggingsjaar

Veel verbetering in de opvang is er sin-
dien niet gekomen. Sommige univers-
ten hebben hun taalcursussen weliswa-
iets uitgebreid, maar alleen de Vrije
versiteit in Amsterdam (VU) kent inmid-
een speciaal overbruggingsjaar voor
denden uit niet-westerse landen. Jaar-
doen er zo'n zestig studenten aan
voor een tarief van maximaal negen-
derd gulden. Behalve aan de Nederlan-
taal en andere lacunes in de voorken-
wordt er veel aandacht besteed aan
studievaardigheden die nodig zijn voor
Nederlandse hoger onderwijs.

„Emancipatie is voor ons een speerp-
van beleid”, zegt Kees Smit van de VU,
als ontwikkelingssamenwerking.” Het
volgens hem een reden kunnen zijn
elders in het land nog weinig aand-
wordt besteed aan vluchtelingstudent-
Mout Hedeman, studentendecaan van
Rijksuniversiteit Leiden, bevestigt dat
klimaat er niet naar is om geld beschik-
testellen: „Ik probeer al 21 jaar om hier
uitbreiding in de opvang van de gron-
krijgen, maar het is me nog altijd
gelukt.”
Bleichrodt hoopt dat het er binnen afz-
bare tijd toch nog van zal komen.
ministerie van onderwijs zal over en
maanden een notitie uitbrengen, wa-
ook aandacht besteed zal worden
vluchtelingstudenten. Bleichrodt: „Go-
opvang is alleen mogelijk als de over-
meer beurzen beschikbaar stelt. Ook v-
overbruggingsjaren en stages, want stu-
ren met behoud van uitkering blijkt
meer mogelijk. Als dat extra geld er
komt, zullen de vluchtelingen in de
zoekerscentra gedwongen blijven om
behang van de muren te kijken.”

HOP, Marcel Wieg

(De aangehaalde vluchtelingstudenten
Iran en Turkije wilden vanwege hun ver-
gingsverleden niet met hun naam in
krant.)

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publikatie. Met vragen of opmerkingen kunt U daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): I.Poolen, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883389, voor woe. 12.00 uur.

FdCW (vakgr./comm./studiever.): R.Peters, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 883487

FdEW (vakgr./comm./studiever.): B.Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R.le Doux, Fac.Bur., niveau 3, kamernr. 3226, UNS 50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): A. Bastiaens, Bur.Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1.253, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelpuut 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: C. Hollwijn, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor do. 12.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, tel. 883084 of 883081.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Promotie mw.drs. E.Dorant

Op 28 oktober, 14.00 uur, verdedigt mw.drs. Dorant haar proefschrift 'Onion and leek consumption, garlic supplement use and the incidence of cancer'. Promotoren zijn prof.dr. F. Sturmans en prof.dr. R.J.J. Hermus. In dit proefschrift wordt met name gekeken naar de mogelijke invloed van de consumptie van uien en prei en het gebruik van knoflook-supplementen op het ontstaan van kanker. De Nederlandse Cohort studie naar voeding en kanker wordt uitgevoerd door de vakgroep Epidemiologie en de afdeling Epidemiologie van TNO-Voeding te Zeist.

Promotie drs. A.M.M. Blommaert

Op 28 oktober om 16.00 uur verdedigt drs. A.M.M. Blommaert het proefschrift 'Additional Disclosure: Triple-entry and monument accounting'. Promotor is prof.dr. J.G. Kuijl RA.

Additional Disclosure is het resultaat van een dissertatie-onderzoek naar de toepasbaarheid van een driedimensionaal boekhoudsysteem. Uit het onderzoek blijkt dat met behulp van deze technieken de kwaliteit van beslissingen kan toenemen. Gebruikers blijken goed in staat te zijn de driedimensionale financiële gegevens in hun besluitvorming te integreren.

Promotie mr. C.B. Krol

Op donderdag 3 november om 14.00 uur verdedigt mr. C.B. Krol het proefschrift 'Als de koning dit eens wist...! Over gezag en kennis, inschikbaarheid en onfeilbaarheid, in hun onderlinge historie'. Promotor is prof. mr. C. Flinterman.

In het onderzoek staat artikel 42 lid 2 van de grondwet centraal: "de koning is onschendbaar; de ministers zijn verantwoordelijk." Krol doorlucht de betekenis van deze regel vanuit juridisch, historisch, psychologisch en theologisch perspectief.

Promotie mw.mr. G.J.M. van den Biggelaar

Op 3 november, 16.00 uur, verdedigt mw.mr. G.J.M. van den Biggelaar het proefschrift 'De buitengerechtelijke afdoening van strafbare feiten voor het Openbaar Ministerie'. Promotoren zijn prof. mr. G.P.M.F. Mols en prof. mr. A.Q.C. Tak.

In dit proefschrift staat de vraag centraal of het besluit van het Openbaar Ministerie (OM) bij strafzaken tot buiten-gerechtelijke afdoening behouden kan worden als bestuurs-besluit. Als dat het geval is impliceert dat dat bedoelde besluiten van het OM genomen moeten worden conform bestuurs-rechtelijke bepalingen.

Forumdiscussie

De vereniging van oud-studenten Meesterlijk organiseert op donderdag 3 november 1994 een FORUMDISCUSSIE met als titel: "Voert de overheid een drugsbeleid?"

Forumleden zijn: Prof. Th. de Roos, Prof. H. Struyker Boudier (farmacoloog), V. Dirksen (wethouder gemeente Maastricht), G.J.J. Oomens (plv. districtschef Politie Limburg Zuid) en Prof. Dr C.D. Kaplan (socioloog/epidemioloog), alsmede vertegenwoordigers van de pers, het CAD en de consumentenbelangenvereniging.

De forumdiscussie vindt plaats van 20.00-21.30 in de collegezaal Nieuwenhof aan de Zwingelpuut te Maastricht. De toegang is gratis.

PERSONEELSVERENIGING UNIVERSEEL

Vanaf oktober 1994. Alleen voor leden van P-UNIVERSEEL 5% korting bij T.C.T.-taxi's op vertoon van Uw pas vooraf ingeschreven formulieren BOU3 en UNS50)

Countdown Card bestellen. Voor iedereen te verkrijgen 10% korting bij bekende winkeliers. Leden P-UNIVERSEEL 28,50 per jaar. Anderen 42,40 per jaar (inschrijfformulieren BOU3 en UNS50)

RL-AGENDA

08-10 Symposium Onderzoek in beweging, info: P. Sijpkens, 043-882367, vakgroep Epidemiologie

08-10 Promotie E. Dorant, 14.00 uur

08-10 Promotie A.M.M. Blommaert, 16.00 uur

08-11 Lezing CARIM 12.00 - 17.00 uur Faculteit II UNS50,

toegang gratis, inschrijven voor 25 oktober fax 06-670916

08-11 Promotie C.B. Krol, 14.00 uur

08-11 Promotie G.J.M. van den Biggelaar, 16.00 uur

Zaterdag 28 oktober 1994. Culinaire avond Griekenland 20.00 uur Kruithuis TS53. Leden 12,50. Anderen 25,00 (inschrijving gesloten)

Dinsdag 8 november 1994. Film: Jurassic Park 19.00 uur blauwe zaal UNS50. Leden 2,50 met pas. Anderen 4,00

Zondag 27 november 1994. Sint Nicolaas op de R.L. 13.00 - 17.00 uur restaurant DEB1. Gratis voor kinderen van R.L. mederwer(s)ters en studenten (inschrijving gesloten)

Zaterdag 17 december 1994. Kertmarkt Trier Vertrek/aankomst vanaf faculteiten II zuid Mailing/inschrijvingen per 18 november a.s.

Woensdag 11 januari 1995. Binnenstad van Maastricht Algemene ledenvergadering + nieuwjaarsborrel Mailing op 18 november en 22 december 1994

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Bibliotheek Jezuïeten

Met ingang van 1 november 1994 is de Bibliotheek Jezuïeten geopend op: maandag van 9.00 - 17.00 uur dinsdag van 9.00 - 12.00 uur

Mocht u buiten deze tijden een band uit de Jezuïetencollectie willen aanvragen, dan kunt u zich wenden tot de uitleenbalie van de Bibliotheek Bonnefanten of de Bibliotheek Geneeskunde / Gezondheidswetenschappen. Voor het inzien of lenen van literatuur uit de Bibliotheek Jezuïeten is een lenerspas noodzakelijk.

VACATURES

Schriftelijk sollicitatie onder duidelijke vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop binnen 14 dagen te richten aan de Dienst Personeel en Organisatie van de Rijksuniversiteit Limburg, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

INTERNE VACATURE 116.

In de vakgroep Huisartsgeneeskunde van de Faculteit der Geneeskunde is per 15 januari 1995 de volgende functie vacant **BASISARTS M/V - 0.5 FTE** voor de periode tot 01 september 1995. De medewerker zal worden ingezet t.b.v. het onderzoek Perifeer Arterieel Obstructief Vaatliden in de huisartspraktijk: incidentie, beloop en prognostische determinanten. Voor dit project, dat onder leiding van prof.dr. J. van Ree uitgevoerd zal worden, is een subsidie voor 4 jaar van de Nederlandse Hartstichting verkregen.

Het onderzoek, dat verricht wordt in een aantal huisartspraktijken, is met name gericht op de relatie tussen risicofactoren van perifere bloedvatvernauwing.

De vakgroep is op zoek naar een enthousiaste basisarts, die affiniteit heeft met het beschreven onderwerp en belangstelling en interesse heeft voor wetenschappelijk onderzoek in de huisartspraktijk. Tevens dient deze kandidaat zelfstandig en onafhankelijk te kunnen werken.

Van de basisarts wordt met name verwacht, dat hij binnen bepaalde huisartspraktijken lichamelijk onderzoek verricht bij de patienten, behorende tot de onderzoekspopulatie. Daarnaast dienen er werkzaamheden ten behoeve van de dataverzameling verricht te worden.

Functie-eisen:

-Afgeronde opleiding tot basisarts met enige ervaring in de huisartsgeneeskunde op het gebied van de patientenzorg en gebleken belangstelling voor wetenschappelijk onderzoek.

-Ervaring met wetenschappelijk huisartsgeneeskundig onderzoek (methodologie en statistiek) resp. de nadrukkelijke wens om dit te verkrijgen strekt tot aanbeveling.

Salaris-indicatie: Aanstelling geschiedt in tijdelijke dienstverband (max. schaal 10-5 * 4.583,- bruto per maand).

Informatie:

Nadere informatie kan worden ingewonnen bij drs. J. Stoffels (043-882330), mw.drs. J. Hooi (043-882272) of mw. E. Breevoort (043-882311).

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Stenen bakken op z'n Afrikaans

Als je volgend jaar aan een vrijwilligersproject in Senegal, Togo, Sierra Leone, Ghana, Ivoorkust, Kenya, Tanzania, Lesotho, Botswana of Uganda wilt meedoen aan kleinschalige projecten neem dan contact op met: SIW Internationale Vrijwilligersprojecten, Willemstraat 7, 3511 RJ Utrecht, tel. 030-317721. Je kunt ook bellen met Danielle, tel. 043-436261.

bou3 v.a. 09.00 - 17.30 uur

17-11 Promotie E.H.O.P. Florijn, 16.00 uur

23-11 Lezing: prof.dr. B. Olivier, VvU, Solvay Duphar b.v.; "Welke preklinische ontwikkeling in de serotonine research zijn veelbelovend voor de Psychiatrie?", Posjet Vijverdal, Vijverdalseweg 1, 16.30 uur. Info: Y. Stevens 877440

24-11 Promotie M.P.M.H. Rutten-van Molker, 14.00 uur

30-11 Promotie B.C. Jolly, 14.00 uur

30-11 Promotie M.E.M.A. Magzoub, 16.00 uur

Fulbright beurzen voor studie en onderzoek in de VS

De Netherlands America commission for Educational Exchange (NACEE) stelt voor elk academisch jaar diverse 'Fulbright' beurzen beschikbaar voor 'graduate students', aio/oio's, universitaire docenten, hoogleraren en leraren in vwo en hbo. Met nadruk wordt erop gewezen datkandidaten zelf zorg dienen te dragen voor affiliatie met of toelating tot de instelling in de VS.

1. Fulbright beurzen voor hoogleraren en universitair docenten; deze zijn bestemd voor onderzoek en/of het geven van gastcolleges in de VS. Voor 1995/96 zijn ongeveer tien beurzen beschikbaar. Sluitingsdatum: 1 december 1994.

2. Fulbright aio/oio beurzen; deze zijn bestemd voor excellente aio's en oio's die een kortlopend deel van hun promotie-onderzoek in de VS willen verrichten. Voor 1995/96 zijn ongeveer tien beurzen beschikbaar. Sluitingsdatum: 1 december 1994.

3. Fulbright studentenbeurzen; bestemd voor afgestudeerden aan universiteiten en hogescholen met uitstekende studieresultaten en voor uitmuntende studenten in de laatste fase van hun doctoraal. Voor 1995/96 zijn ongeveer zeven beurzen beschikbaar. Sluitingsdatum: 1 maart 1995.

Meer informatie is te verkrijgen bij: Ina Engelen, tel. 883211 (tussen 8-12 uur).

Vacatures Dienst over Grenzen

Van de Dienst over Grenzen kregen we het volgende overzicht van vacatures:

1. artsen in Namibia, Zimbabwe en Suriname;
2. ergotherapeuten en fysiotherapeuten in Zimbabwe;
3. diverse vacatures in het onderwijs (vooral beroepsonderwijs) in Botswana, Zimbabwe, en Namibia;
4. financieel deskundige in Moçambique;
5. business skills manager in Botswana;
6. sociaal econoom in Eritrea;
7. community development workers in Rwanda.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met: Dienst over Grenzen, Postbus 177, 3700 AD Zeist, tel. 03404 - 24884, fax. 03404 - 24855.

Openingstijden

Het spreekuur 'studeren in het buitenland' wordt gehouden in de Infotheek voor Studie en Beroep van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 11, kamernr. 0219, en wel op:

maandag: gesloten

dinsdag/woensdag/donderdag: op afspraak, tussen 11.00 en 12.00 uur

vrijdag: zonder afspraak, tussen 10.00 en 11.30 uur

Afspraken dienen gemaakt te worden bij:

Ina Engelen, tel. 883211 tussen 8.00 en 12.00 uur.

DIENST STUDENTENZAKEN

Openingstijden secretariaat SZ:

ma., di. en wo. 13.30-16.30u., do. 9.00-12.00u. en 13.30-16.30u., vr. 9.00-12.00u.

Studentenpsycholoog

Vanaf 1 oktober a.s. is mevrouw Joke Janmaat, therapeute van de RIAGG Maastricht ook werkzaam bij de dienst Studentenzaken. Ze is bereikbaar op dinsdag- en woensdagochtend. Voor een gesprek met Joke Janmaat of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Lenc.str. 26, K. 0310B, 883354.

Studentendecanaat

M.i.v. 1 nov. zijn er inloopsprekuren op di. én do. van 14.00 - 16.00 u. Lenc.str. 26, K. 310B.

Tel. spreekuren: ma. t/m do. van 13.30 - 14.00 u. (043) 883354.

Centrale Studentenadministratie (CSA)

Bij verlies/diefstal van collegekaart/bewijs van inschrijving. Aanvraag formulier voor een nieuwe collegekaart of bewijs van inschrijving is bij de balie te verkrijgen. Kosten: collegekaart f 10,-, bewijs van inschr. f 2,50, bij aanvraag te betalen. Openingstijden: ma. t/m do. 14.00-16.00u., vr. 10.00-12.00u. Tel. spreekuur: ma. t/m vr. 9.00-10.00 u. Adres: Lenculenstr. 26, tel: 043-883979.

Infotheek voor Studie en Beroep

Wij bieden je ruime informatie over alle soorten studiemogelijkheden, vooropleidingen, de arbeidsmarkt en vacatures. Ook als je iets wil weten over studeren en werken in het buitenland kun je bij ons terecht. Loop eens binnen: misschien vind je er een antwoord op je vragen. Lokatie: Bouillonstr. 11, tel. 883351/883518. Openingstijden zijn: ma. di. en do. van 10.00-16.30u en wo. en vr. van 09.00-13.00u.

Loopbaan Advies Centrum (LAC)

Vanaf 1 oktober a.s. is mevrouw Marloes Rikhof, consulente Loopbaan Advies Centrum bereikbaar via tel.nr. 043-883395.

Steunpunt Studiefinanciering

Wijziging openingstijden balie Studiefinanciering.

Vanaf 10 oktober is de balie open van 11.00-16.00u. Op vrijdag is de balie gesloten. Op werkdagen is het Steunpunt telefonisch bereikbaar van 9.00-16.30 u. Tel. 06-3212151.

LV&S

Aqua-robic cursus

Gezien de enorme belangstelling start er op 28 nov. een nieuwe cursus aqua-robic in zwembad Dousberg, op de ma.avonden van 21.00-21.40 u. Kosten: f 30,- voor 8 lessen van 40 minuten. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

Bridge

Iedere do.avond wordt er gekaart in café Paris, Kommel 8. Aanvang: 20.15 u. Voor beginners en gevorderden. Ook mensen zonder partner kunnen altijd meespelen. Bridgeclub De Laatste Slag verzorgt ook een beginnerscursus bridge miv do. 3 nov. vanaf 19.30 u. Kosten: f 35,- (incl. cursusmateriaal en lidmaatschap DLS. Info en aanmelden bij Eugène Custers, 881109/624044 ('s avonds), Marc Hoeberigs 625033.

Einduitslag nachtvolleybaltoernooi 1994

1. Poehee 2. Nachtbrakers 3. Foreigners 4. Heep 5. Slow motion 6. Cosmopolitains 7. Hippodrome 8. Spagetti's 9. Euh! 10. Hippo's

Skicursus

Ter voorbereiding op de wintersportreis start er bij deelname van minimaal 15 personen een beginnerscursus skiën, op de woensdagen 14.00-15.00 u. of 15.00-16.00 u. Plaats: skibaan Dousberg. Kosten: f 60,- voor 6 lessen van 1 uur (incl. materiaal). Sportkaart verplicht.

Vrij skiën

In de periode 11 sept. '94 t/m 9 apr. '95 kunnen studenten op vertoon van hun sportkaart voor slechts f 13,50 skiën (incl. materiaal) op skibaan Dousberg. Tijden: ma. t/m vr. 20.30-22.00 u., wo. 14.00-16.00 u., zo. 14.00-18.00 u.

Weerbaarheid cursus

Wo. 26 oktober start de cursus weerbaarheid olv Thijs Besjes. Kosten f 25,- voor 6 lessen van 2,5 u. Tijd: 19.30-22.00 u. Plaats: gymzaal Pres. Rooseveltlaan 101. Sportkaart verplicht.

Wintersportreis LV&S 1995

In de periode van vr. 6 t/m zo. 13 jan. '95 organiseert LV&S ism Sportura de wintersportreis naar Valfréjus Frankrijk (1.550m). Basisarrangement is incl. reis, verblijf, maaltijden, 6-daagse skipas, toeristenbelasting, administratiekosten en gebruik snowboards. Prijs: f 440,-. Optioneel: skiles 5 ochtenden van 2,5 u. à f 105,-, reisverzekering A of B à f 40,- of f 47,50, extra dag(en) skipas à f 25,- en annuleringsverzekering afgerond op f 20,-. Meer info (ook voor de wintersportreis naar Risoul op 13 jan. '95) en inschrijven bij LV&S.

Agenda UROS

Trainingstijden: ma. 18.00-19.00 u. Sportpark Jekerdal. Di.+ do. 19.30-21.00 u. Atletiekbaan Jekerdal. Ledenweekend 19+20 nov.

STUDIUM GENERALE**OPROEP: Het Hete Hangijzer zoekt redaktieleiden.**

Het Hete Hangijzer is een redactie van studenten die in samenwerking met het Bureau SG debatten organiseert over actuele en controversiële onderwerpen.

Om de redactie te versterken zijn we op zoek naar studenten (RL of HBO) met een brede algemene interesse, die onderwerpen die hen bezig houden aan de orde willen stellen. Politieke voorkeur, studie-richting en studiejaar zijn onbelangrijk. Het werk neemt ca. 4 uur per week in beslag. De wekelijkse vergadering is op woensdag van 20.00 - 22.00 uur. Als redactielid heb je de mogelijkheid uit de grijze massa te springen en te laten horen wat jou bezighoudt. De faciliteiten en een budget van het SG staan ter beschikking om plannen om te zetten in zichtbare resultaten. Bel voor meer informatie het Bureau SG: 883545 (ma-do, 9.00-15.30 u.).

WETENSCHAPSWINKEL

De Wetenschapswinkel zoekt voor diverse klantgroepen op korte termijn studenten voor de volgende onderzoeken:

- Opvattingen over en bekendheid met Vrouwenhulpverlening onder huisartsen in de regio Weert (FdG/FdGW)
- T.b.v. het Vrouwenhuis Heerlen: inventarisatie van problemen die vrouwengroeperingen, die feminisering in hun activiteiten inpassen, ondervinden (B&B)
- Literatuuronderzoek naar oplossingen voor het armoedeprobleem in de Westerse samenleving (FdEW)
- Analyse van de bestaande rapporten m.b.t. de werkgelegenheidseffecten van Maastricht Airport. Een voorlopige analyse is uitgevoerd. Deze dient verder uitgewerkt te worden (FdEW)
- Marketing-onderzoek naar de huidige uitkranten in Maastricht, (o.a. VVV-maandagenda/Uit in Maastricht). Het blok 'Marketing-onderzoek' gevolgd hebben is voorwaarde. Betaling mogelijk (FdEW)
- Onderzoek naar de marktsituatie van bepaalde typen kalksteen (FdEW)
- De Ondernemingsraad van de St. Trajekt vraagt ambtelijke ondersteuning op juridisch gebied (FdR)

De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaarwerkstuk, opstel, paper (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de faculteiten is toegestaan. Meer informatie: Wetenschapswinkel, Looiersgracht 14, tel.: 883120

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES**AEGEE-Maastricht**

Tel. 043-883465: ma-vr 11.30-12.30 en di 19.00-21.00u
Oude Tweebergenpoort 2/k. 3002.
-29/30 okt: AEGEE-meeting/Osnabrück
-31 okt: 19.00 u.: AGORA info-avond, Tongersestr. 53.
Onbekende lokaties bekend op AEGEE-kamer en de borrel.

MST

Wil je meer uit je studie bedrijfseconomie halen dan theoretische kennis? Schrijf je dan nu in bij MST voor een interessante werkopdracht. Kom langs voor meer informatie op ons kantoor in de Abtstraat 4 van ma. t/m vr. van 13.30 tot 16.30. Tel: 883927.

R.K.S.V. Servatius

Iedere woensdagavond is er **mensa**. Opgeven is mogelijk tot 12.00 uur 's middags. Kosten: f5,- i/f 6,50 n.l. Iedereen is van harte welkom! Boschstraat 97. Tel. 043-211126.

Iedere donderdagavond vanaf 20.00 u. is er borrelavond op Servatius. Iedereen welkom.

wo 2 november: 20.00 uur **"Back to the Sixties-avond"** (+ "grease", video). Kosten: f2,50,- lid/f3,50 n-lid.
do 3 november: 19.30 uur **Herdenkingsdienst Jinneke Nijsten** i.s.m. het C.D.J.A. in de kapel van het studentenpastoraat, Boschstraat 97, Maastricht.

wo 9 november: **Bezoek politie-school** in Heerlen. GRATIS. Verzamen om 14.30 uur op Servatius (O.V. mee). Opgeven t/m 7 november 043-211126.
wo 9 november: 20.00 uur. Inleiding over Amnesty International + **Amnesty International Schrijfactie**.

wo 16 november: 20.00 uur. **Russisch Biljard- en Tafeltenniscompetitie**. Toegang gratis.

zo 20 november: **Herfstwandeling + erwtensoep** (na afloop). Kosten: f1,- lid/f1,50 n-lid. Verzamen om 12.00 uur op Servatius.
wo 23 november: 20.00 uur. **V.B.O.K.-Avond**. Lezing over het VBOK (Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind).
wo 30 november: **20.00 uur. "Living Poets Society"** (Litteraire Avond). Gedichten, voordrachten etc. Opgeven t/m 29 november. 043 211126.

Studentenkerk "De Deur" Maastricht

"De Deur" is een jonge kerk, en maakt deel uit van de wereldoverkoepelende Christian Fellowship. Diensten: Zo. 11.00 en 18.00u.; wo. 19.30u. Past. Habetsstr.40 (zijstraat Kon. Emmaplein). Info: Paul, 043-479843. Bijbelstudies: Elke di.-avond om 19.30u. Boschstr. 97d (bij de markt). Info: Daniël, 043-255203.

R.K. Studentenpastoraat Maastricht

Iedere do om 19.00u en za om 17.45u is er een viering van de H.Mis, voorgegaan door pastor F.Peró. Iedere vr. tussen 19.30u en 20.15u aanbidding in de kapel van het R.K. Studentenpastoraat. Adres: Boschstr. 97, societeit "in de Fortuyn". Tel:211126. Na afloop koffie.

THINKTANK

Voor en door ondernemende studenten en afgestudeerden (tot ± 35 jaar). (Gratis)info, advies, doorverwijzing, training en ondersteuning t.b.v. oriënteers op het ondernemerschap en (door-)startende hoger opgeleiden.
Info: THINKTANK-Centra, 040-472252/043-217184.

INTEGRAND

Kom je kosteloos inschrijven en doe kostbare werkervaring op middelen een Integrand-werkopdracht. Integrand, voor een werkopdracht op niveau voor mensen van alle studierichtingen; dus ook voor gezondheidswetenschappers! Kom voor info en een inschrijfformulier langs bij Integrand, Oude Tweebergenpoort 2, ma. t/m vr. 9.00-12.30 en 13.30-17.00 u. of bel 883397.

AGENDA TAFELSTRAAT 13

Zo.30 okt. 10.15 u. St.Janskerk, Vrijthof, Viering met voorg.ds. J.Drost
Eens praten met een van de pastores?
Kom langs of bel voor een afspraak: 21 56.51

CULTUURWETENSCHAPPEN**Openingstijden Onderwijsbalie**

maandag: 15.15 - 15.45 uur;
dinsdag: 10.45 - 11.15 uur;
donderdag: 13.00 - 13.30 uur;

Verruimde openingstijden

T.b.v. het afhalen van onderwijsmateriaal voor blokperiode 3 is de Onderwijsbalie langer opengesteld in de week van 14 november:
maandag 14 november: 15.00 - 16.00 uur;
dinsdag 15 november: 10.30 - 11.30 uur;
donderdag 17 november: 13.00 - 14.00 uur;
vrijdag 18 november: 12.15 - 13.15 uur.

N.B.: Van maandag 21 t/m vrijdag 25 november is de Onderwijsbalie gesloten (roostervrije week).

Inschrijving blokperiode 3

Studenten die een 1e of 2e jaars blok of practicum willen inhalen/overdoen kunnen zich hiervoor inschrijven bij de Onderwijsbalie. Inschrijvingen worden tot uiterlijk 07 november 1994 geaccepteerd.

Inschrijven blokken jaar 3/4

Inschrijven voor 3e/4e jaars blokken, die worden aangeboden in blokperiodes 4, 5 en 6 kan bij de Onderwijsbalie tot uiterlijk 24 november 1994.

Agenda CWSv-Orakel

Openingstijden Orakelkamer:
ma. t/m do.: 13.00 - 14.00 uur
ma. t/m do.: reductiebureau geopend: 13.00 - 14.00 uur

Mededelingen:

* Dinsdag 1 november a.s. wordt om 20.00 uur in de Spiegelzaal aan de Kapoenstraat 2 de Algemene Leden Vergadering (ALV) van Orakel voorgezeten. Het oude bestuur nodigt (studenten)leden en faculteitsmedewerkers uit voor deze vergadering. Tijdens de ALV wordt het afgelopen bestuursjaar besproken d.m.v. het jaarverslag en wordt het nieuwe bestuur, indien verkozen, geïnstalleerd. Dit nieuwe bestuur zal acht dagen van te voren bekend gemaakt worden via de publicatieborden. Eventuele bezwaren of andere alternatieve bestuurscombinaties kunnen in deze periode bekend worden gemaakt.

* Voorts nodigt het bestuur van Orakel iedereen uit om na de ALV iets te gaan drinken in Café Cum Laude, bier fl. 2,-.

* Donderdag 3 november lezing: 'Logica in detectiveverhalen' door Prof. dr. Göran Sundholm, Faculteit Wijsbegeerte Leiden. 20.00 uur in de Spiegelzaal. Gratis!

* Je kunt je inschrijven voor de boeken van 1.3 en 2.3 op de Orakelkamer. Je dient er rekening mee te houden dat je fl. 10,- vooraf als borg moet betalen. De rest van het bedrag kan betaald worden bij afhalen van het boek aan het begin van blok 3. Inschrijving verplicht tot aankoop en betaling van het boek. Orakelleden hebben recht op korting!

Bureau Internationalisering

Op 09 november a.s. organiseert het Bureau Internationalisering van de FdCW voor 2e en 3e jaars CWS-studenten een voorlichtingsavond over de mogelijkheden van studeren in het buitenland. Deze voorlichting vindt plaats in de Spiegelzaal van de Kapoenstraat 2. Aanvangstijd 19.00 uur, sluitingstijd uiterlijk 21.30 uur.

ECONOMIE**Bereikbaarheid studieadviseur doctoraalstudenten**

Vanaf 1 december 1994 zal Monique Welten niet meer verbonden zijn aan de FdEW. Haar taak als studieadviseur zal met ingang van 1 november 1994 worden overgenomen door Robert Pans. Monique Welten is na 20 oktober niet meer bereikbaar.

Studie-adviseur FdEW

Met ingang van 1 november 1994 zal Robert Pans beschikbaar zijn als studie-adviseur voor *alle* studenten van de FdEW, propaedeutische doctoraal.

De inlooppreekuren zijn met ingang van 1 november als volgt:

- maandagmiddag 13.30 - 15.00 uur
- dinsdagochtend 10.00 - 11.00 uur
- donderdagochtend 10.00 - 11.00 uur

De telefonische spreekuren zijn:

- dinsdagmiddag 13.30 - 14.30 uur
- donderdagmiddag 13.30 - 14.30 uur

De inlooppreekuren zijn voor kortdurende gesprekken. Voor gesprekken die langer dan 10 minuten duren, dienen afspraken gemaakt worden via het secretariaat, mevr. Ieke de Haan, kamer 3.072 (tel. 883675). Robert Pans is bereikbaar in kamer 3052A, tel. 043-883846.

Stage- en scriptiecoördinatie sectie Marketing- en Marktonderzoek

Per 1 november 1994 neemt Saskia Schagen het stage- en scriptiecoördinatorschap over van Robert Pans. Zij is hiervoor te bereiken op dinsdagochtenden en de woensdagmiddagen. Het spreekuur verhuist van maandag- naar dinsdagochtend van 10 tot 11 uur. Afspraken i.v.m. stages en scripties kunnen uitsluitend worden gemaakt via het secretariaat van de sectie Marketing- en Marktonderzoek, kamer 1.047, tel. 883839.

Saskia Schagen, kamer 1067, tel. 883659

Reductiebureau Economie

Het Reductiebureau Economie is in de toetsweek (31-10 t/m 4-11) alle op vrijdag 4-11 geopend van 11.00 tot 15.00. In de eerste week van blok 2 zijn we dinsdag, woensdag en donderdag open van 10.00 t/m 16.00!!!

Aanvulling op wijziging toetsrooster

De toets **Statistiek 2.5** wordt verplaatst naar de Staaarzaal - Kesselska Maastricht. Datum en tijdstip blijven ongewijzigd (4 november 1994, 13.00-16.00uur).

(Herhaald bericht)**Wijziging op het toetsrooster!!!**

De toets **Besliskunde 2.6** wordt verplaatst naar de **Staaarzaal** (Kesselska), datum en tijdstip blijven ongewijzigd (4 november 1994, 13.00-16.00uur).

De toets **Strategisch Denken/Thinking Strategically, vakcode 4009V**, wordt verplaatst naar **De Heeg**, datum en tijdstip blijven ongewijzigd (1 november 1994, 09.00-12.00uur).

Studeren/stage in het buitenland

Aanvragen voor financiële ondersteuning STIR/SWOL PROGRAMM voor studie of stage in het buitenland (buiten het Erasmusprogramma) dienen vóór 1 februari 1995 te worden ingediend bij: Bureau Internationalisering, Kamer 3.030, Bureau Onderwijs Faculteit der Economische Wetenschappen. Op bovenstaand adres zijn de aanvraagformulieren voor het STIR/SWOL programma verkrijgbaar.

EFM**EFM Algemeen**

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging die haar doel kent in het behartigen van de belangen van de Economie-, Econometrie- en Internationale Bedrijfskundestudenten. De ruimste zin des woords. Bij de receptie TS 53 staat een grote brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, IMperator, MMA, COMAX, Sigma, AEQuilibrium, EFM Studieprojecten, Kantooruren en Hoofdbestuur). Voor meer informatie over EFM activiteiten, de EFM-display op TS 53 (tegenover de mensa bij de lichtkrant), of kom naar de Abtstraat 4.
Sigma, AEQuilibrium, EFM Studieprojecten: kamer 1.002 - telnr. 883779
MMA, Comax: kamer 1.004 - telnr. 883779
Alfa, IMperator: kamer 1.006 - telnr. 883788
Eloquent: kamer 0.007 - telnr. 883777
Kantooruren EFM Hoofdbestuur iedere werkdag van 10.00-11.00
Kantooruren MMA iedere werkdag van 11.00-12.00
Kantooruren COMAX iedere werkdag van 10.00-11.00

Word Wereldwijd, solliciteer voor de buitenlandreis

Stichting Studieproject Buitenland EFM reist binnenkort af naar China. Om een mooie traditie voort te zetten is het EFM op zoek naar een kleine groep enthousiaste studenten die voor de volgende reis vorm en inhoud gaat bepalen. Gegadigden worden uitgenodigd een korte sollicitatiebrief (incl. CV) voor 4 november te schrijven, gericht aan de secretaris van het hoofdbestuur. Adres: EFM Hoofdbestuur -T.a.v. C.P.F. Lanswyke Postbus 616 6200 MD Maastricht

IAD

De Interne Accountants Dienst (IAD) van EFM controleert verantwoordingsverslagen van EFM en haar aangesloten verenigingen en stichtingen en adviseert EFM en haar leden inzake administratie en begrotingen. IAD zoekt nieuwe medewerkers. Studenten met als afstudeerrichting berichtgeving kunnen een sollicitatiebrief zenden aan de IAD, t.a.v. Harald Rossing, IAD/EFM, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Eloquent

Eloquent, het nieuwe faculteitsblad dat is voortgekomen uit Ikonoma EFM-Magazine komt volgende week uit. EFM-leden krijgen het blad thuisgestuurd, voor overige geïnteresseerden wordt het gratis verspreid.

Vacatures:

Er bestaat bij Eloquent behoefte aan nieuwe medewerkers. In

bijzonder zijn wij op zoek naar een:

Penningmeester (m/v)

Voor deze functie gaat onze voorkeur uit naar een AO-student.

Tevens zijn wij op zoek naar:

Redacteuren (m/v)

In het bijzonder zijn wij op zoek naar iemand die voor ons verslag kunnen doen van allerlei 'politieke' gebeurtenissen op de faculteit, raad, verschillende commissies). Een lid van het WASO is hier waarschijnlijk de juiste persoon voor.

Verder zijn we in het algemeen altijd op zoek naar redacteuren. Vindt het leuk om te schrijven, of wil je dat leren, neem dan contact op met

Eloquent.
Adres:
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Abtstraat 4, kamer 0.007
Telefoon: 043 - 883777

EFM-Agenda

Alfa
31 oktober: Broodje toets in van Sloun; Alfa-leden gratis vanaf 11.30
7 november: Alfa blokevaluatie; medewerking eerstejaars gewenst
17 november: Presentatie Loesje i.s.m. IMperator

IMperator

15 november: Lezing Equidius Jansen

COMAX

8 november: 20.30 ledenborrel Ouwe Klok
15 november: Bedrijvendag Arthur Andersen en van Melle
24 november: Inhousedag/bedrijfsbezoek DSM over consolidatie

AIESEC

AIESEC is de grootste internationale studentenorganisatie. AIESEC-Maastricht zal van 16 tot en met 18 november het congres "Around the World in Three Days" organiseren als spectaculaire afsluiting van de "Open Your Mind" cyclus. Tijdens deze drie dagen zullen alle aspecten van het internationale onderhandelen aan bod komen in de vorm van trainingen, lezingen, forumdiscussies, een uitwisseling met Global Panel '94 en een uniek wereld-simulatiespel: "The World Game". Inschrijven kan elke werkdag bij de ingang van TS53, van 10.00-14.00 uur. Grijp die kans.

"I want you for a booming career". De bedrijvendagen van AIESEC zijn uitgegroeid tot "De Carrièreweek". Ditmag je niet missen, houdt daarom ma.24 tot en met do.27 april vrij!

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Openingstijden Bureau Onderwijs FdGW

De balie van Bureau Onderwijs is open van 10.00-11.00 uur (tevens AGORA-reductiebureau) en van 15.30-16.00 uur. Alleen in de ochtend worden boeken verstrekt die betaald moeten worden. Het spreekuur van Bureau Onderwijs is van 10.00-11.00 uur en van 15.00-16.00 uur. Wij verzoeken jullie vriendelijk toch dringend aan deze tijden te houden.

Rechtspositie van de patiënt 1994-1995

De planningsgroep van blok Rechtspositie van de patiënt (5e periode) (coörd. H. Duynstee, Gezondheidsrecht) zoekt 1 studentlid, dat het blok heeft gevolgd. Aanmelden met spoed bij L. Coenegrachts, 881714.

Onderzoeksstage: betekenis van gezondheid als 'het belangrijkste in het leven'

Uit opinie-onderzoek komt naar voren dat steeds meer mensen gezondheid het belangrijkste in het leven zijn gaan vinden. Onduidelijk is, wat de vraag naar het belangrijkste in het leven nu precies meet. De onderzoeksstage heeft tot doel hier meer inzicht in te krijgen leven en in bijzonder het noemen van gezondheid als belangrijkste waarde. Werkzaamheden: Literatuurstudie naar (gezondheids-) waarden en de meting daarvan. Secundaire analyse van databestanden. Vereisten: Ervaring met SPSS en om kunnen gaan met (grote) databestanden. Kennis van statistische technieken als regressie-analyse en schaalconstructie. Stageplaats: Sociaal Cultureel Planbureau, Rijswijk. Vergoeding: f 30,- per dag en evt. een reis- of verblijfskostenvergoeding. Eigen werkplek beschikbaar. Inlichtingen: M. Mootz (070-3198707), S. Kooiker (070- 3198728) en/of F. Stevens (882286).

Beoordeling folder 'vrouwen en soa'.

Bij Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen wordt, in samenwerking met de SOA-Stichting, een voorlichtingsbrochure geschreven over vrouwen en seksueel overdraagbare aandoeningen (soa). Ik ben op zoek naar vrouwen die wel eens gedacht hebben dat ze een soa hadden en naar vrouwen die zelf te maken hebben gehad met een soa. Graag zou ik in een individueel gesprek van hen horen wat zij vinden van de inhoud van de huidige concept-brochure. Deze informatie zal gebruikt worden om de brochure beter te laten aansluiten op de beleevingswereld van vrouwen. Uiteraard zal vertrouwelijk worden omgegaan met de gegevens. Inlichtingen en opgave: Wies Weijs, Vakgroep Gezondheidsvoorlichting/Vrouwenstudies, Deb.1, K. 1070, tel: 882417.

AGORA

AGORA organiseert een drietal taalcursussen: Engels en Frans (vanaf 31 oktober, elke maandag) en Spaans (vanaf 2 november, elke woensdag). Cursusduur: Engels en Spaans 15 lessen; Frans 12 lessen. Aanvang: om 19.30 aanwezig zijn bij de AGORA-kamer. Kosten fl. 115,- voor AGORA-leden en fl. 125,- voor niet-leden. Opgeven kan bij het AGORA Reductiebureau. Openingstijden: elke dag van 10.00 tot 11.00u bij de balie van Bureau Onderwijs FdGW. Voor het Reductiebureau en de Onderwijscommissie zijn een aantal functies vrij. Het is mogelijk om te solliciteren. Dit kan middels een brief, af te geven tijdens het spreekuur of te deponeren in het AGORA-postvak OF bel ons: 881445. Het AGORA Reductie-Bureau verkoopt kringloop-schrijfblokken voor fl. 2,50. Voor slechts fl. 15,- wordt je AGORA-lid. Let op de lichtkrant & posters voor meer informatie!!

Vereniging Belangenbehartiging Geestelijk Gezondheidkundigen

De commissie O&O van de VBGK organiseert de cursus: 'Partnerrelatie-therapie' onder leiding van Reinier Kreutzkamp. Data cursus: maandag 7, 14, 21, 28 november en 4 en 11 december. Tijd: 19.00 tot 21.30 uur, lokatie: kamer 1.136 (Uns 50). Kosten: gehele cursus f 25,- voor leden en niet leden f 50,-. Inschrijven via lijst bij de VBGK-bus (bij de postvakjes). Informatie: Nancy Keune tel.: 473226. Interesseom zelf actief lid te worden: bel Anja op den Buijs, tel.: 617505 of Doorposterveld, tel.: 617450.

Voortgangstoets FdGW

Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten de voortgangstoets afgenomen door de Faculteit der Gezondheidswetenschappen afgenomen. Aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Indeling: op studentnummer. Studenten die een extra vgt (moeten) maken kunnen zich tot 15 november 1994 inschrijven tijdens het spreekuur bij E. van Eijdsen, kamer 1.235. De voorlopige antwoord-

sleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Gebruik een HB-potlood. Een geldige collegekaart is verplicht!; leg deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op tijd want na 10.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmerking per vel) in de rode brievenbus van het Bureau Onderwijs deponeren. Let op!: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal bij uw surveillant in te leveren!

Zaalindeling Voortgangstoets GW studenten 25 november 1994

Sporthal De Heeg: alle GW deeltijd-studenten (DVW en DBB), Sporthal Geusselt: alle GW studenten met studentnummer 93... (behalve DVW), Sporthal Dousberg: alle studenten met studentnummer 81.040 tot en met 92.999, alle GW studenten met studentnummer 94... (behalve DVW, DBB).

Voortgangstoets Milieugezondheidkunde (Sporthal de Heeg)

Vrijdag 25 november a.s. wordt voor alle studenten MGK de voortgangstoets van Milieugezondheidkunde afgenomen in sporthal De Heeg. Aanvang exact om 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Plaatsindeling is op studentnummer. De voorlopige antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

Gezocht:

Gezonde mannelijke vrijwilligers voor het onderzoek naar het effect van verschillende koolhydraten op het energiegebruik van de mens. Financiële vergoeding. Inlichtingen: E. Blaak, vakgroep Humane Biologie, tel.: 881639.

RECHTSGELEERDHEID

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Bereikbaarheid Bureau Onderwijs

In de afgelopen tijd is het Bureau Onderwijs regelmatig moeilijk bereikbaar geweest en is er ook vertraging ontstaan bij het afhandelen van correspondentie en vragen van studenten. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te wijzen waaronder vakantie van de medewerk(st)ers in combinatie met de extra werkzaamheden die betrekking hebben op de zg. Tempobeurs. Het Bureau is daardoor erg zwaar belast geweest. In de komende weken zal getracht worden de achterstand zo spoedig mogelijk weg te werken. Wij vragen hiervoor begrip.

Verkrijgbaar aan de onderwijsbalie

Informatieset 'Eerste opstel' jaar 2 NR en FR.
Opsteltitels basisdoctoraal NR (niet voor 'nieuwe' 2e jaars).

Colleges

26.10: college Inleiding NR 09.00-11.00 uur Collegezaal TS53
26.10: college Recht, markt en staat 15.30-18.00 uur Collegezaal TS53
26.10: college Rechtsgeschiedenis 15.30-18.00 uur Collegezaal Zw
26.10: college Arbeid 13.15-15.15 uur Collegezaal TS53
31.10: vragenuur Arbeid 09.00-10.00 uur Collegezaal Zw

Toetsen

Toetsen vinden plaats op donderdag 3- en vrijdag 4 november. De indeling hangt op het bord naast de onderwijsbalie.

Foto's t.b.v. collegekaarten

Dinsdag 1 november a.s. zullen er in de hal bij de portier van de Nieuwenhof, door de dienst Studentenzaken pasfoto's gemaakt worden voor de 1e jaars avondstudenten t.b.v. de collegekaarten van 20.00-21.00 uur.

Voorlichtingsbijeenkomst keuzeblokken Nederlands recht

Woensdag 9 november wordt om 13.30 uur in de Collegezaal Nieuwenhof een voorlichtingsbijeenkomst gehouden over de invulling van het einddoctoraal Nederlands recht. Deze bijeenkomst is vooral bedoeld voor derdejaars studenten. Bij de onderwijsbalie is een programma-overzicht verkrijgbaar.

Studenten gevraagd

Gevraagd studenten die als mentor willen optreden tijdens de voorlichtingsdag FdR op 12 november a.s. Aanmelden bij: Josta Mommertz, secretariaat Strafrecht, kamer 0209 Oud Gouvernement. Tel.: 88 3377

Vragenuurtje Recht, markt en staat

Op 2 november a.s. vindt er een vragenuurtje plaats voor studenten. Lokatie: Collegezaal, Nieuwenhof, van 11.15-12.15 uur, in het kader van het blok Recht, markt en staat.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden voor Nederlandse studenten: maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur.

Openingstijden voor Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten: maandag, dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur.

Beurzen

- PAUL GUGGENHEIM PRIZE to be awarded in 1995.

The Paul Guggenheim prize (SWFR. 12.000) will be awarded to a monograph of major importance in the field of public international law. It may be written in English, French, German, Italian or Spanish. Applications accompanied by a curriculum vitae, a list of publications and five copies of the work submitted must be received, no later than 31 January 1995, by:

Paul Guggenheim Foundation, The Graduate Institute of International Studies, 132, Rue de Lausanne, 1211 Geneva 21 (Switzerland).

- 1995-1996 Forum Fellowships, European University Institute. It offers research grants intended for scholars actively engaged in research on Citizenship.

- Georgia Rotary Student Program 1995-1996

Covers one scholastic year, from September to June, and is for study only in colleges and universities located in the State of Georgia, USA.

Deadline: November 1, 1994

Auteurs gevraagd:

Het Nuffic (Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs) zoekt auteurs (ook studenten) die in het Engels willen schrijven over de invloed van het Europese recht op het Nederlands

hoger onderwijs. Met name zijn de volgende onderwerpen van belang: Toegang tot het onderwijs, Studiefinanciering en Deelname aan mobiliteitsprogramma's. Scripties van studenten over een van deze onderwerpen zullen bij voldoende nivo gepubliceerd worden in de reeks Nuffic Papers. Voor nadere informatie kan contact worden opgenomen met Prof. B. deWitte, tel. 88 35 14 of met Mw I. Westendorp, tel. 88 32 33.

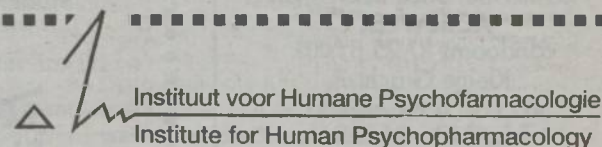
Agenda der JFV Ouranos

- Maandag 24 oktober: bezoek casino in Valkenburg om 17.00 uur (rondleiding en spelen)
- Vrijdag 4 november: ter afsluiting van het blok, blokfeest om 22.00 uur in D'n Hiemel. Leden gratis; niet-leden fl 4,-
- Maandag 7 t/m vrijdag 11 november: onderwijsvrije week en ontvangst boekenbestellijst
- Vanaf maandag 14 november: boekenverkoop; leden 10% korting
- Maandag 14 november: informatieavond omtrent de statuten- en structuurwijziging om 19.30 uur ---- Dinsdag 15 november: excursie naar Den Haag (Hoge Raad en Tweede Kamer)
- Maandag 21 november: ALV/ bestuurswisseling om 19.30 uur
- vanaf dinsdag 22 november (aanvang nieuwe blok): start typecursus; leden fl 75,-; niet-leden fl 135,-
- Woensdag 30 november: sintborrel om 20.00 uur in Café Preuflokaal 1900 4&90
- Donderdag 8 december: lezing over het huidige drugsbeleid in Maastricht

Voor het komende jaar is het huidige bestuur weer op zoek naar nieuwe bestuursleden. Eventuele geïnteresseerden voor een bestuursfunctie binnen de faculteitsvereniging kunnen zich schriftelijk aanmelden bij het huidige bestuur vóór maandag 7 november 1994. In de brief moet gemotiveerd worden aangegeven waarom men een functie zou willen bekleden en naar welke functie de voorkeur uitgaat. Kandidaatstelling omtrent een specifieke bestuursfunctie, met uitzondering van die van het voorzitterschap, is niet mogelijk.

Gedurende het hele jaar verkopen wij de Gids voor de Rechtenstudie (FL 10,-) en schrijfblokken met recycle-papier (fl 3,25).

Voor informatie omtrent de activiteiten en verkoop van bovenstaande artikelen, ben je van harte welkom op de typekamer; ma/di/do/vr, tussen 12.30-13.30 uur. Telefonisch zijn wij ook bereikbaar op telefoonnummer: 043 - 883071

Instituut voor Humane Psychofarmacologie
Institute for Human Psychopharmacology

Het Instituut voor Humane Psychofarmacologie is op zoek naar:

GEZONDE MANNEN EN VROUWEN

(niet-rokers, leeftijd 18-35 jaar)

voor deelname aan een
GENEESMIDDELENONDERZOEK

Voor een onderzoek naar de invloed van anti-epileptica (middelen tegen epilepsie) op geheugen en leervermogen worden vrijwilligers gevraagd. De twee te onderzoeken geneesmiddelen worden reeds veelvuldig aan patiënten voorgeschreven. De invloed van deze middelen zal worden gemeten m.b.v. een aantal computergestuurde geheugen-, en alertheids testen en wordt vergeleken met een niet-werkzaam middel (placebo).

Van vrijwilligers wordt verwacht dat ze gedurende **één periode van 15 dagen** een geneesmiddel slikken. Iedere deelnemer wordt op grond van toeval in één van drie groepen ingedeeld: twee groepen krijgen elk een verschillend anti-epilepticum en een groep krijgt placebo.

Deelnemers worden 4 halve dagen getest: een keer voordat men met de medicatie is begonnen en op 3 opeenvolgende ochtenden tijdens de medicatieperiode. Alle vrijwilligers worden vooraf en na afloop uitgebreid medisch gekeurd door de arts van het IHP.

Het onderzoek is onlangs van start gegaan en er worden nog vrijwilligers gezocht voor deelname in periode **januari tot april 1995**. Vergoeding voor volledige deelname: '700,-.

Een uitgebreide informatiebrochure kunt u aanvragen bij:
Drs Annemiek Vermeeren, telefoon 043-883099 (b.g.g. secretariaat: 043-883305).
Instituut voor Humane Psychofarmacologie (IHP), Abtstraat 2 A, 6211 LS Maastricht.

De beste garantie voor je rijbewijs

Autorijschool B. Wellmann

- Lessen in VW Golf
- Volgens Fasenleerplan
- Altijd dezelfde instructeur
- f 42,50 voor 60 min.

telefoon: 043 - 613798
autotel.: 06 - 52936738

MIEKE MOSMULLER - CRULL
ZOEK HET
LICHT,
DAT OP GAAT IN HET
WESTEN.

De arts-filosoof Mieke Mosmuller-Crull beschrijft in dit werk onontkoombaar hoe de menselijke intelligentie het aanknopingspunt voor een spirituele ontwikkeling is.
"We moeten niet in de onschuld van het niet-denken willen blijven, maar de moed vatten om het denken zelf te leren kennen. We vinden dan in het denken de bron van alle twijfel en tegelijk de overwinning hiervan."
f.39,90 BF.750,-

Ja, ik bestel exemplaren van "Zoek het licht, dat opgaat in het westen."

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Datum: _____ Handtekening: _____

Uitknippen en in een open envelop opsturen aan: Uitgeverij OCCIDENT
Antwoordnummer 10883, 2501 WB Den Haag. (een postzegel is niet nodig).

Ook in de boekhandel verkrijgbaar.

Kennismakingsweek INFOHUIS VOOR SEKSUALITEIT EN RELATIES

31 okt. t/m 4 nov.
van 11.00 tot 14.00 uur
Loop gerust binnen en maak kennis met onze activiteiten
ACTIEWEEK
condooms f0,25 p/stuk
Kleine Gracht 7
6211 CA Maastricht
Tel.: 043 - 217036

EXTRA AANBIEDING

Grieks specialiteiten restaurant
PLAKA
St. Bernardusstraat 4a
Maastricht, tel. 043 - 254256

Studentenschotel:
2 DORPSSUFLAKI
GIROS
EN SALADE, FRIET, ZAZIKI EN OUZO

~~FL 20,-~~
FL 15,25

op vertoon van collegekaart

Comfortabel en milieuvriendelijk wonen in Maastricht.

In een rustige stadswijk met groen, ruimte en voorrang voor spelen, wandelen en fietsen.
Mee-ontworpen door de bewoners zelf. Onbereikbaar ideaal? Wij denken van niet. Stelt u er mogelijk prijs op daaraan mee te werken? Bel dan voor informatie: J. Vegt, tel. 043 - 618508

(alleen voor studenten)

10 gulden per lens en 8 flessen Lenticon-S GRATIS!

Dat kan alleen bij de LensClub. Stuur uw brilvoorschrift op. Dan ontvangt u voor 30 gulden twee Lenticon 73 zachte lenzen en een starterkit. Vervolgens betaalt u via giroincasso 29,50 per maand. (Of 85,- per kwartaal, 185,- per half jaar of 325,- per jaar). Wilt u toch uw ogen laten meten? Ga dan naar een OPTIEK zaak. Een meting kost slechts 10 gulden. U kunt daar ook om de 6 weken GRATIS een fles Lenticon-S afhalen op vertoon van de LensClub-pas. In totaal 8 flessen. Ook kunt u altijd lenzen (voor reserve, vakantie, of bij verlies, beschadiging etc.) kopen voor slechts 10 gulden per lens! (Max. 24 per jaar). Lenticon 73 zijn de beste zuurstof doorlatende zachte lenzen met een hoogwatergehalte van 73%. U kunt ze gemakkelijk een half jaar dragen. Dag en nacht dragen kan ook, maar dan moet u snel vervangen. Kies daarom voor de meest flexibele vorm van contactlenzen dragen. Wordt meteen lid van de Lensclub. Informatie krijgt u snel als u belt of schrijft naar:

LensClub

Antwoordnr. 60545, 3060 WB Rotterdam
OPTIEK, Markt 28, Maastricht, tel. 043 - 217065

In het kader van het 200-jarig bestaan
van de Stadsschouwburg in Maastricht is
nu ook onze bonbon als beste
geselecteerd

Friandises

Chocolatier

De vermaarde pralines
van Maastricht

Wycker Brugstraat 55,
Maastricht

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

- Economie/bedrijfskunde
- Rechten
- Informatica
- Geneeskunde
- Gezondheidswetenschappen
- Verplegingswetenschap

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 883015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 671211

SKIREIZEN VOOR STUDENTENPRIJZEN!

We hebben iets kunnen regelen met 'n echte SGR-wintersportspecialist:

- 4 sneeuwzekere skigebieden in Frankrijk
- Volop stappen en nieuwe contacten
- 10-daagse arrangementen vanaf f 379,- (vervoer, appartement, 6-daagse skipas)

Bel Martijn
voor info en/of
gratis folder:
043-259002
(b.g.g. 085-340034)

Agenda

donderdag 27 oktober

Guido Belcanto en Het orkest zijner dromen, levenslied, Vrijthoftheater, 20.15
Voorwerp van verlangen, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30
Assassin, toneel, eindexamenstudenten, Toneelacademie, 20.30

vrijdag 28 oktober

Janáčekkwartet, Beethoven, Janáček, Dvorák, Vrijthoftheater, 20.15
Voorwerp van verlangen, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30
Assassin, toneel, eindexamenstudenten, Toneelacademie, 20.30

zaterdag 29 oktober

Assassin, toneel, eindexamenstudenten, Toneelacademie, 14.00
Het atelier, toneel M'46, 't Pesthuys, 20.00
LSO en Capella Aquensis, Stabat Mater, Vrijthoftheater, 20.15
Voorwerp van verlangen, toneel, Kruis van Bourgondië, 20.30

zondag 30 oktober

De thuiskomst van Odysseus, jeugdvoorstelling, Frank Groothof, Vrijthoftheater, 14.30
Das Schwein mit der Geige, Intro muziektheater, Ensemble Confront en Theater Kontra-Punkt, Landbouwbelaag/Kesselkade, 15.30
Karl Gott in concert, MECC, 20.00
Het atelier, toneel M'46, 't Pesthuys, 20.00
Nationaal Jeugd Orkest, Rachmaninov, Rimsky-Korsakov, Vrijthoftheater, 20.15

maandag 31 oktober

Perseus en de Medusa, Orestes, Mythologie en Werkelijkheid, voordracht Carol Popelier, 't Pesthuys, 20.15
The Nylons, rock a capella, Vrijthoftheater, 20.15
De Rafaels, toneel, De Korre, Toneelacademie, 20.30

dinsdag 1 november

Van den Biggelaar debatwedstrijd, Orcus, Lenculenstraat, 20.00
Russisch Staatsorkest, Moussorgsky, Tjaikovsky, Rachmaninov, Vrijthoftheater, 20.15
Jemand auf der Treppe?, toneel Orkater, Toneelacademie, 20.30

woensdag 2 november

Architektur und der städtebauliche Plan, lezing, Collegezaal Nieuwenhof, 20.00
Hans Liberg, cabaret, Vrijthoftheater, 20.15

Exposities

Gustaaf Begas, fotografie, Kam. v.Kooph., Maasboulevard 5, t/m 30 dec, ma t/m vr 8.30-16.00
Marco Juriën, sculpturen en reliëfs, Gal. Schuurwirth & van Noorden, Rechtstr 64, t/m 27 nov, do t/m za 14.00-18.00
Pauline Wiertz, keramiek, Gal. Lot Duynstee, Hoogbrugstr 18, t/m 26 nov, wo t/m vr 13.30-17.00; za 11.00-17.00
Gerry v.d. Linden-van Diesen, schilderijen en Annelies van Hartevelt, keramiek, Gal. Artisan, Grote Gracht 43, t/m 19 nov, di t/m za 13.30-17.30
Mary Collins, schilderijen en Yvonne Ruiten, keramiek, Gal. Dorine Eijkmans, Rechtstr 96, t/m 19 nov, do t/m zo 13.30-17.00

Films

Speelweek: 27 oktober t/m 2 november

Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b
Ladybird, Ladybird, dag. 20.00
Il Gattopardo, dag. 20.30
Die tödliche Maria, dag. 22.00

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1

The Specialist, dag. 18.30, 21.30; za, zo en wo ook 14.30
Baby's Day Out, dag. 18.30; za, zo en wo ook 14.30
Speed, dag. 21.00
Clear & present Danger, dag. 21.00 (beb. ma)
De Aristokatten, za, zo en wo 14.30
The Flintstones, dag. 18.30
Sneak Preview, ma 21.00

MGM-Maastricht, Wilhelminasingel 39

True Lies, dag. 13.00, 15.45, 18.30, 21.30; za nacht ook 00.15
Forrest Gump, dag. 14.00, 17.00, 20.30
When a Man loves a Woman, dag. 13.15, 18.45, 21.30
Four Weddings and a Funeral, dag. 13.15, 16.00, 21.30
I love Trouble, dag. 18.45; do, vr, ma en di ook 13.15, 16.00
Color of Night, dag. 21.30
The Adventures of Priscilla, dag. 18.45
The Mask, dag. 13.15, 16.00, 18.45, 21.30; za nacht ook 00.15
The Chase, za nacht 00.15
Jungle Jack, dag. 16.00
Duimelijntje, za, zo en wo 13.15, 16.00

Ciné-K, Bernardusstraat 13
06, dag. 21.00

Luchtig Schuim en Keiharde Herrie op Open Podium

Oppassen voor overkokende melk

Publiek is als de melk op een cappuccino. Voor het maken van een goede kop cappuccino is het een vereiste dat de melk tot luchtig schuim wordt geklopt, maar als de melk even te lang verhit, bereikt hij het kookpunt, en kan hij onmogelijk aan het schuimen worden gebracht. Zo gaat dat ook met publiek. De zaal kan een collectief orgastische ervaring hebben als hij op de juiste manier wordt bewerkt, opgewarmd, vertroeteld en uitgedaagd. Maar even goed kan de stemming neerslaan gelijk het schuim van de cappuccino.

Snerpende zangeres op Open Podium, niet *as happy as possible* (foto Nelis Tutkey)

op de proef stelde. Onze gastheer van die avond, het ideaaltypen van onderhoudende en vooral gezellige buurjongen, had voor ons een liedje geschreven dat de tijd zou doden. "Wij zijn allen deel van het geheel"....(Hallelujah!) en verlangend keken wij uit naar de band. De drummer telde af en over het kumulus brak de pleuris los. Een herrie die in decibels en monotonie de werking van alle zintuigen afstompte en verdere communicatie uitsloot. De zangeres produceerde een oorverdovend gekrijs en de beat overschreed alle snelheidslimieten. Vluchten kon niet meer, want ik zat er tenslotte voor mijn brood. De verwachting dat dergelijke kastijding nooit lang kan duren gaf mij de ijdele hoop dat het volgende nummer aangenamer zou zijn. Maar nee, het lijden ging nog negen nummers door. Mensen schoven heen en weer op hun stoelen, sommigen hielden hun oren dicht, de meer gedecideerde types verlieten de zaal en het hele optreden voor dit unplugged-minnend publiek leek steeds meer op een farce. De zangeres droeg achter op haar t-shirt de tekst 'As Happy As Possible' wat mij toch in zware tegenspraak leek met het ongeluk dat ze over ons uitstortte. Op dit moment werd de sfeer van het open podium onherstelbaar verbruid.

Alle acts ná de pauze waren gekleurd door dat ene volledig misplaatste optreden. De zaal was aanmerkelijk minder gevuld, spijtig voor de performances die wel de moeite waard waren. De band Dogma speelde een paar nummers, Ali las gedichten en verhaaltjes voor, wat gevolgd werd door een meisje met een wahaanzinnige stem. Het getuigt van lef om in je eentje een a-capella nummer te laten horen, maar dan kun je dat lef beter niet gebruiken om Whitney Houston te imiteren. Tenslotte kregen we Remko met een heerlijke Ry Cooder-achtige bluesgitaar. In de rij van Open Podia die KoKo & Studium Generale afgelopen jaar hebben georganiseerd, was het eerste Open Podium van dit jaar teleurstellend. Niet zonder reden is er een Open Podium speciaal voor bandjes. Als het aantal deelnemers tegenvalt is dat nog geen reden om ze dan maar te programmeren op de andere avonden. Een dergelijk cultureel studentenfenomeen, dat steeds meer bezoekers trekt, moet zorgvuldig met die belangstelling omgaan. Om 23.00 uur was de hele zaal toe aan een kop zeer sterke koffie. Met aspirientjes en zonder geslagen melk, want die was per ongeluk overgekookt.

Marcia Luyten

Filmseminar afgelast

Het vierdaagse filmseminar dat van 27 oktober tot 30 oktober in filmtheater Lumière en het MGM-theater zou worden gehouden, is wegens gebrek aan belangstelling geannuleerd. Slechts dertien mensen hebben zich ingeschreven en dat zijn er waalf te weinig om de cursus kostendekkend te maken. Oorzaak van deze geringe opkomst is volgens een medewerker van het organiserende Center for European Studies, de prijs van het passe-partout. Die was te hoog. Studenten moesten ondanks een korting van vijftig procent toch nog 149 gulden bijvoegen, andere belangstellenden 295 gulden. Beide groepen hebben het laten afweten, het was het aantal studenten dat zich inschreef (11) beduidend hoger dan het aantal niet-studenten. Misschien is voor die laatste groep ook de lengte van de cursus (vier dagen) een drempel geweest. De zeven sprekers die wat zouden gaan vertellen over het succesvolle Hollywood-product, de onstuitbare opmars van virtual reality en de niet-Amerikaanse film, kunnen nu dus thuis blijven. En negen van de films mogen weer terug naar de distributeur. Alleen Visconti's 'Il Gattopardo', een film die ook op het programma stond, nog in filmtheater Lumière te zien. Of er nog ooit zo'n seminar komt, is de vraag. De volgende week zal het Center for European Studies deze mislukking evalueren en meteen bekijken of het de moeite waard is om een nieuwe poging te wagen.

Riki Janssen

Het muzikale gehalte van een tuinslang

In Kreatief Kaffee de Keizer aan de Ambyerstraat speelt de delweisskapel op Tirol geïnspireerde melodien. Ondertussen bereiden de kandidaten van de wedstrijd tuinslangblazen zich voor aan de bar. Presentator Guido legt het nog even uit. De bedoeling is dat de kandidaten geluid uit de tuinslang krijgen. Er wordt gestreden om een wisselbeker. De deskundige jury zal de prestaties beoordelen op toonvorming en toonduur, de gezichtsuitdrukking tijdens het blazen en de houding aan de bar. Jurylid Huub Braeken, was tot nu toe houder van de wisselbeker, en is daarvoor zelfs bij Paul de Leeuw op televisie geweest. Huub begint met een demonstratie. Zwaar zet de vrolijke burger de slang aan zijn mond. Een ogenblik van concentratie, om de slang van ongeveer twee meter in de juiste houding te krijgen. Als Huub wat los komt begint hij de slang boven zijn hoofd in het rond te zwaaien. Een geluid dat het midden houdt tussen een helikopter en een alpenhoorn zwelt aan in het klinkje achter het kaffee. „Wacht, zo klinkt het beter,” roept Huub terwijl hij de zaal uit loopt. Hij bevindt zich nu in de betegelde hal naar de toiletten, waar het waldhoorn-effect sterker wordt door de badkamerecho. En hij heeft gelijk, dat klinkt inderdaad een stuk beter. „Ach, je speelt een paar noten, meer is er toch niet uit zo'n buis te krijgen, maar ook die drie noten zijn al muziek. Ik speel op alles wat ik tegenkom, allerlei soorten rubber slangen, stoelen, maar vooral ook verwarmingsbuizen. Het leuke van het spelen op buizen en slangen is het verassingseffect, als niemand het verwacht, dat je toch muziek kan maken.” Braeken verheft zijn stem als de Harmonie weer begint te spelen. „Als er nu buiten zo'n auto staat van een installatiebedrijf, met van die buizen op het dak, dan kan ik het toch niet laten daar even een paar noten op te spelen.” De beloofde demonstratie met de tuinstoel kon helaas niet doorgaan. „Ze krijgen de doppen niet van de poten.” De groten onder de tuinslangblazers doen hun inspiratie op in Tirol. Achter aan de bar zit een winnaar van het eerste uur, met Tiroler kleding en een pul bier. Hij legt uit: „Ach, iedereen heeft een hobby, ik ga naar Tirol.” Als de voorrondes beginnen is er inmiddels een fotograaf van

De twee beste tuinslangsolisten van Maastricht: Huub Braeken en Lenny (foto Nelis Tutkey)

de TV-gazet gearriveerd. Hij maakt een foto van kandidaat Lenny, die half hangend aan de bar poogt een geluidje uit de slang te krijgen. Na afloop van de voorrondes blijkt dat het toch gelukt is de doppen van een keukenstoel los te krijgen. Huub speelt een riedeltje op de stoel, die hij parmantig voor zijn buik houdt. Het lukt hem aardig en er zit zelfs een soort van melodie in. Luid applaus uit het inmiddels al wat vollere café valt hem ten deel. Hij blijft de ongekroonde koning van het tuinslangblazen.

Uiteindelijk wint Lenny de wisselbeker, „omdat ze op de TV-Gazet komt”, verklaart jurylid John. Maar natuurlijk ook vanwege haar houding aan de bar. Ze heeft altijd in de horeca gewerkt, en dat zie je. Als ik Lenny vraag of ze blij is met haar eerste prijs lacht ze schuchter: „Ach, je doet het voor de lol, hè.”

Jeroen van Dalen

Toekomst

Op een of andere manier zijn wij allen betrokken bij Onderwijs. Naarstig scoren wij onze onderwijsuren, of nóg naarstiger tikken wij blokboeken, produceren wij roosters en schema's en zo voort.

Maar waartoe?

Om de bloem der natie een toekomst te verschaffen natuurlijk! Met ons probleem-gestuurd onderwijs bereiden wij onze juristen-, economen-, artsen-, cultuurwetenschappers- en gezondheidswetenschappers-in-de-dop voor op de terreur van het arbeidzame bestaan. Daartoe bedenken wij docenten de meest debiele onderwijseenheden die men zich maar kan voorstellen, ja, alles voor het student!

Ik heb wel eens eerder gemeld dat ikzelf als docent het meest voldoening vind in het begeleiden van studenten bij hun afstudeeropdrachten. Het mooiste is als je een student treft die zich geen bal aantrekt van alle strikte randvoorwaarden en kant-en-klare onderzoeksvoorstellen. 'Sle!' zoals ikzelf als hummel het kennelijk altijd nogal pregnant wist uit te drukken: ik moest en zou het zelf uitvogelen. Van dat soort studenten dus, van die paartjes, vind je er maar weinig. Sterker nog, vaker is het tegenovergestelde het geval. Af en toe komt er bijvoorbeeld een meisje, laten we haar Annemoon noemen (ja goed, een achterlijke naam, maar tenslotte is de werkelijkheid vele malen bizarder dan wij in onze stoutste dromen bevroeden) bij mij de kamer opsjokken met een pak papier onder de arm: de achthonderdveertigste -of waren we inmiddels bij de twaalfhonderddertigste?- versie van haar scriptie. "Oh, het was moeilijk hoor, maar ik heb er hard aan gewerkt!"

Dat harde werken bestaat in negen van de tien gevallen uit het nauwgezet overtuigen van halve boeken. Ik schreef haar eens een briefje: "Dat heet plagiaat en kan niet door de beugel." Plagiaat -woord met meer dan twee lettergrepen - het duurt even voordat de boodschap door de synapsen in haar grijze cellen bezinkt. Ze sjokt dan weer voort, op naar de twaalfhonderdveertigste versie. Waar doe je het nog voor? Voor die paar uitschieters, die slimjurken die dat zelf nog niet ontdekt hebben. Prachtige scripties kwamen er de afgelopen jaren uit hun banden, en de carrières van deze briljantino's en -na's gaat dan ook over rozen. Zo begonnen Frans en Louise een reishureau. Ik bestel al mijn vliegtickets bij hun bedrijfje, "Avortuna - Het Eén Na Beste Gevoel!" Gisteren kreeg ik nog een brief van de schrijfster van een van de meest elegante scripties van de afgelopen jaren: 'Hee Eva! Ik heb mijn bestemming gevonden: pizzeria begonnen in Casablanca!' Of Hub, die mij vorige week uit zijn artsenbezoekerskoffertje een tube tandpasta alsmede een pen in de vorm van een clysma aanhield: ooit voor zijn doctoraal grensverleggend werk gedaan op het terrein van de interorganisatiele non-profit samenwerking. Maar misschien het fraaiste is wel Markus: aio geworden in Utrecht. Habababa!

Eva

Taecke Botke, liefhebber van literatuur en gedegenereerde adellijke gebitten

Een specialist in frivoliteit

De biograaf heeft iets van een privé-detective, hij snuffelt in andermans persoonlijk leven, op zoek naar compromitterende getuigenissen, foto's of brieven. Wee de weduwe die hem dwarsboomt: kill her!

En dus kunnen we in een onlangs verschenen serieuze studie, gewijd aan het leven van de op Curaçao geboren literator Cola Debrot*, lezen dat deze in april 1919 zijn verblijf in Roermond met een dag verlengde vanwege "das ewig Weibliche". Waarna je het alleen maar kunt betreuren dat de nijvere speurder, bij zoveel volledigheid, niet alsnog met een gerimpeld vrouwtje op de proppen komt dat verlekend herinneringen ophaalt aan de romantische jongeman met wie ze, lang geleden, een avond heeft doorgebracht in een Roermonds portiek.

BERICHT UIT MAASTRICHT

In plaats van met een vrouwtje komt hij met Debrots jeugdvriend Taecke J. Botke aanzetten, de ideale informant over een hele kunstenaarsgeneratie, een leverancier van voetnoten, een specialist in frivoliteit.

Taecke Jitze Botke maakte in Maastricht furore op de enige manier waarop je in die stad furore kunt maken, als losbol en feestneus, iemand met wie je kunt lachen. In het pand Bredestraat 5 hield hij regelmatig open huis ("Open Deur" zeggen de Belgen) voor allerlei artistiek volk, daaronder oude vrienden als Martinus Nijhoff, Cola Debrot en de schilder Pyke Koch, wiens werk hij op grote schaal had aangekocht. Niet alleen een feestneus, maar ook een maecenas, een verschafter van woonruimte en geld.

Dat geld verdiende hij, voorzover hij het niet gewoon had, als ordinaris tandarts, waarbij hij een zekere voorkeur aan de dag legde voor de "gedegenereerde" gebitten van de adel, uit pure berekening én uit puur snobisme.

"Er zijn maar drie soorten mensen: adel, artiesten en hoeren."

Met zulke boutades wist hij zich zowel in de wereld van de kunst als in die van de provinciale bourgeoisie populair te maken, twee milieus die elkaar niet zoveel ontlopen als wel eens gedacht wordt. Ze waardeerden hem vanwege zijn amusementswaarde, een licht verveelde man van de wereld, grossierend in vileine opmerkingen en rechtse praatjes, een snob. En een die dat weten wou.

"Ik ben bereid uren te discussiëren over de bereiding van thee, een zinvolle, want oplosbare moeilijkheid, die bovendien getuigt van een zeer hoge graad van cultuur. Alleen barbaren wijden uren discussie aan de bevrijding van de vrouw, abortus en andere, weinig delicate problemen."

Over de mens Taecke J. Botke kan ik niet oordelen, maar als causeur was hij onweerstaanbaar. In de zomer van 1984 bezocht ik hem in zijn Zuid-Limburgse boerenhoeve. Er was een reusachtige hond voor de dieven en er hingen wat boerenjongens rond, de vreugde van zijn oude dag. We dronken Chinese thee uit doorschijnende kopjes en aten taart volgens zijn devies dat het echte mannen zijn die taart eten.

Hij was een aanstekelijk verteller, maar toen ik aanstalten maakte een en ander op band vast te leggen weigerde hij beslist. Als reden voerde hij zijn stemgeluid aan dat hij correct omschreef als dat van een sifylitische baron.

Na een tweede vruchteloos bezoek besloot ik zijn toestemming te forceren door de bandrecorder meteen mee de huiskamer in te nemen. Het werd door de hond, Tabor geheten, opgevat als een affront. Ik kon nog net de trap op vluchten, de slaapkamer in, voordat hij zich met zijn hele hondse gewicht tegen de deur aanwierp. Daar stond ik in des heren Botke's slaapkamer, oog in oog met Pyke Kochs "Oogstseizoen" boven het bed, een vermogen waard. Kon het zijn, vroeg ik me af, dat de hond was afgericht om dieven in plaats van het huis uit de slaapkamer in te jagen? Het was mijn laatste bezoek. Verhalen die ik niet kon gebruiken waren voor mij in die tijd lang zo interessant niet. Bijwijze van troost gaf hij me de causerieën mee die hij in de jaren 70 op schrift had gesteld voor *Propria Cures*. In dat door en door studentikoze blad presenteerde hij zich als het personage dat hij van zichzelf gemaakt had, een heer in smoking die op een gure winteravond in de trein naar Heerlen stapt waar hij een etentje ten huize van een mijndirecteur zal bijwonen. De mijnwerkers in wier coupé hij terecht komt houden hem voor een pianist.

Dat Botke uiteindelijk maar weinig schreef weet hij zelf aan de arbeid die het vergde: "Wie intelligent is, ziet de nuttelosheid van alle activiteit in, en is dus lui. Wie lui is, laat hoogstens nog zijn hersens werken."

Het reduceert zijn verzameld werk tot zegge en schrijve één dun boekje, *Het Revier*, herinneringen aan zijn verblijf in een concentratiekamp. Cola Debrot schreef er een aanbeveling bij: "Botke heeft ook in *Het Revier* de moedige vrolijkheid behouden die ik sedert 1921 van hem ken."

Botke's bijdrage aan Debrots biografie is aan de onserieuze kant. Hoe Debrot in de trein naar Oostenrijk Botke's pet verpatste, een duur maal bestelde op Botke's kosten en heel in het algemeen zo de beest uithing dat deze zijn horloge moest verpanden om aan geld te komen. "Dit zal allemaal wel min of meer zo gebeurd zijn als Botke het zich herinnerde", verzucht de biograaf, "maar niemand anders vertelt over die jaren zulke wilde geschiedenissen".

Van tweeën een: of Debrot deed zich tegenover Botke minder serieus voor dan tegenover anderen. Of het is de causeur Botke die met Debrot op de loop is gegaan, de eeuwige keetschopper en provocateur die zich niet ontziet een loopje te nemen met de ernst van een biografie.

Toen Botke zijn oude vriend Debrot opzocht in Curaçao waar deze inmiddels het waardig ambt van Algemeen Vertegenwoordiger van de Nederlandse Antillen bekleedde trof hij hem aan achter zijn bureau, het gezicht een leren masker, in zijn hand een frivool papieren parasolletje dat hij ronddraaide boven zijn hoofd. Botke is dood, maar de causeur spookt nog rond.

Jules Dister

* J.J. Oversteegen: *In het schuim van grauwe wolken. Het leven van Cola Debrot tot 1948.*